

2021-22 Buug GACMEEDKA ARDAYDA

Daryeelid · Wada shaqayn · Heersare

2021-2022 Gudigga Waxbarashada

Gabrielle Lawrence
Madaxwaynaha

Rachel Willis
Madaxwayne ku xigeenka

Dr. Saturnino Rodríguez
Xoghayaha

Dr. Nathan Burroughs
Qasnajiga

Dr. Farhan Bhatti
Amy Hodgkin
Missy Lilje
Guillermo Z. López
Robin Moore
Xubin

Ben Shuldiner
Kormeeraha Guud

Kooxda Fulinta

Sergio Keck
Camela Diaz, Ed. D.
Jessica Benavides
Cordelia Black
Jon Laing
Suzy Corbin
John McGraw

Hordhac

Fariin Katimid Kooxda Fulinta
Kalaandarka Degmada
Lambarada Ku caawinaaya
Qorshaha Istaraatiijiyada
Hordhac

Himilooyinka

Muwaadinimada
Xeerarka Muwaadinimada ee Dugsiga
Fursada Waxbarashada Loo Siman yahay
Door siinta waalidka
Xaquuqaha iyo Waajibaadka ardayga iyo Waalidka
Xaquuqaha
Waajibaadka
Faya qabka Ardayda
Xanuunka iyo Dhaawaca
Xeerka iyo Siyaasada Xaadirista
Adeegyada Guriga lagu Baxsho
Xoriatul Qawlka Ardayda
Walaacyada Ardayda, Tallooyinka, iyo Cabashooyinka
Buuq Gacmeedka Labiska Degmada oo Dhan
Buuq gacmeedka Ardayda ee Hawlaha ka baxsan Manhajka
Qaybinta Dukumiintiyada Qoraalka ah
Xeerarka Isticmaalka Aalada Isgaarsiinta Elektarooniga ah
Isticmaalka Tignooloojiyada iyo Xeerarka Badqabka
Xeerarka iyo Sharciyada Habdhaqanka Badqabka Baska Dugsiga
Habraacyada Habdhaqanka Badqabka Baska Dugsiga

Talaabada Edbinta ah

Cawaaqibka ardayda iyo Caawimaadaha Sixitaanka Dabeecada
Talaabo Edbin ah
Ogaysiiska Waalidka
Farsamooyinka Dhaqan celinta
Baaritaannada iyo La wareegida
Raadinta Ardayda
Raadinnada Qaanada
La wareegida

Mawduucyada

Waxaa ansixiyay Gudigga: Sebteembar 2021

01-06	Raadinta Gaariyaasha	26
01	Gacan qabashada ama Gardaduubka ay sameeyaan Shaqaaluhu	27
02	Habdhaqannada Keeni kara Talaabo Edbin ah	28-32
03	Hakin	32-33
04-05	Fasal Ka saarida Macalinku sameeyo	33
06	Tilmaamaha Fasal Ka saarida	33
	U cayrinta Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	33
07-21	Cayrinta	34-35
07	Fasal Ka cayrinta Gobalka Qasabka ka dhigay	34
07	Sababaha Qasabka ah ee La tixgelinaayo	34-35
08	Fasal Ka Cayrinta aan Qasabka ahayn	35
08	Habraacyada Racfaanka	36
08-11	Hakin heer Dugsi	36
09-10	Go'aannada Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	36
10-11	Go'aannada Kooxda Talo Bixinta	36
11	Dib usoo celin	36
11-12		
12-14	Tilmaamaha Anshaxa	37-38
15	Nooca Anshaxa	37
16	Heerka 1 aad: Caawimaada Macalinka/shaqaaluhu Sameeyaan	37
16	Heerka 2 aad: Caawimaadaha Maamuluhu Hagaayo	37-38
17	Heerka 3 aad: Dookhyada Kale ee Gudaha Dugsiga	38
17	Heerka 4 aad: Cayrinta Banaanka Dugsiga	38
18	Heerka 5 aad: Cawaaqibyada Kale/Barnaamijiyada	38
18	Heerka 6 aad: Kulanka Eryida/Cayrinta	38
19	Saraakiisha Xeer Dhawrka Degmada	38
20		
21	Cawaaqibyada iyo Caawimaadaha Anshaxa	39-42
	Caawimaadaha Edbixinta iyo Cawaaqibyada fasallada K-6	39
22-36	Caawimaadaha Edbixinta iyo Cawaaqibyada fasallada 7-12	40
22	Anshaxa ardayda leh Qorshayaasha IEP da iyo 504	41-42
22-23	Xog dheeraad ah	43-44
23-24	Xeerka Anshaxa Waxbarashada Oonleenka ah	43
24-26	Isticmaalka Saxda ah ee Tignooloojiyada	43
24-25	Himilooyinka iyo Eedaabta Ardayda	43-44
25-26	Talaabada Edbinta	44
26	Waajibaadka Waalidka/Masuulka	44

Fariin ka timid Waaxda Fulinta

Ardayda iyo Waalidiinta Qaaliga ah,

Kusoo dhawaada Degmo Dugsiyeedka Lansing waxaana idiin leenahay nasiib wacan sanad dugsiyeedka 2021-2022! Anagoo wakiil ka ah shaqaalaha iyo maamulka, waxaa sharaf noo ah aana ku faraxsan nahay inaad noqoto ardaygeena. Haddii aad tahay arday cusub ama mid dugsiya kusoo laabtay, waxaan sugaynaa inaan sanad guul leh helo si wadajir ah.

Degmo Dugsiyeedka Lansing waxay u taagan tahay siinta ardayda khibrado waxbarasho oo macno iyo muunad leh oo ay ka helaan xarun kobcinaysa hamida kobaca shaqsiya ah iyo guusha waxbarashada. Waxaa sharaf noo ah inaan idin fidino fursadaha kaladuwan ee waxbarashada iyo nashaadaadka ka baxsan manhajka oo loogu talagalay inay kor u qaadaan khibradiina dugsiya balaarinta higsigiina. Guul laga gaaro dugsiya iyo mustaqbalku waa dadaal wadareed u dhexeeya adinka, shaqaalaha dugsiya iyo qoyskiina. Waxaan idin ku boorinaynaa inaad ka faa'iidaystaan fursadaha balaaran ee qaaska ah ee aan bixino si aad u gaartaan yoolalkiina.

Ujeedada buug gacmeedkaan waa inaan idin siino meel aad kala socotaan tilmaamaha degmada. Waxaan ku boorinaynaa in qoysasku waqti siiyaan akhrinta buug gacmeedkaan si wadajir ah. Xogta ku qoran buug gacmeedkaan ayaa sidoo kale laga heli karaa webseedkeena oo ah www.lansingschools.net.

Kalaandarka Degmada

AGOOSTO

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

SIBTEEMBAR

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

OKTOOBAR

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	19
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Agoosto

08/30 Maalinta Koobaad ee Dugsiga (K-12, ECSE)

8/30 - 9/01 Maalin Galinkeed (K Keliya)

Sibteembar

09/02 Maalin Galinkeed

09/03 Dugsi ma jiro

09/06 Maalinta Shaqaalaha - Dugsi Ma jiro

09/16 Maalinta Koobaad ee Dugsiga (GSRP)

09/29 Dugsi ma jiro

Feebaraayo

02/02 Dugsi ma jiro

02/18 Maalin Galinkeed

02/21 Maalinta Madaxwaynaha - Dugsi Ma jiro

02/27 Bandhiga Degmada

Maarso

03/09 Diiwaan Gelinta Fasalka Birimada

03/16 Dugsi Ma jiro

03/25 - 04/01 Fasaxa Gu'ga Dugsi ma jiro

NUFEEMBAR

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

DISEEMBAR

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

JANAAYO

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Oktoobar

10/08 Dugsi ma jiro

10/20 Dugsi ma jiro

10/29 Maalin Galinkeed (Dugsiga Hoose)

Abril

04/12 & 04/13 Imtaxaanka SAT

& ACT WorkKeys

Saacadaha subixii ardayda

Fasallada Hoose.

Saacadaha Galabtii

Dhammaan Ardayda Fasallada

Dugsiga Sare.

Maalinta Buuxda ee Dugsiga Hoose

FEEBARAAYO

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

MAARSO

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ABRIIL

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Nufeembar

11/02 Dugsi ma jiro

11/17 Dugsi ma jiro

11/24-11/26 Fasaxa Mahadnaqa Dugsi ma jiro

Maajo

05/11 Dugsi Ma jiro

05/20 Maalinta Ugu Danbeeya ee dugsiga

05/27 Maalin Galinkeed (Dugsiga Hoose)

05/30 Maalinta Xasuusta - Dugsi Ma jiro

MAAJO

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

JUUN

Sabtida	Isniinta	Khamiista	Arbacada	Khamiista	Jimcaha	Sabtida
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Maalinta Koobaad ee Dugsiga (K-12, ECSE)

○ Maalinta Koobaad ee Dugsiga (GSRP)

■ Dugsi Ma jiro (Dhammaan)

■ Maalin Galinkeed (Dugsiga Hoose)

■ Maalin Galinkeed (Dhammaan)

■ Maalin Galinkeed Maalin (Dugsiyada Sare)

○ Maalinta Ugu Danbeeya dugsiga Sare Ardayda Foomamka Kore

○ Maalinta Ugu Danbaysa Dugsiga

Janaayo

01/17 Maalinta Martin Luther King Jr. Dugsi ma jiro

01/19 & 01/20 Baaritaanka Dugsiga Sare Maalin Galinkeed (Dugsiyada Sare)

01/21 Maalin Galinkeed (Dhammaadka Simistarka Koobaad)

Juun

06/05 Furitaanka

06/08 & 06/09 Baaritaanka Dugsiga Sare Maalin Galinkeed (Dugsiyada Sare)

06/10 Maalinta Ugu Danbeeya ee dugsiga

Maalin Galinkeed

Kala soco kalaandarada gaarka ah ee degmada iyo dugsiga barta www.lansingschools.net !

Horudhac

Himilooyinka

Talaabada Edbinta ah

Tilmaamaha Anshaxa

Cawaaqibiyada iyo Caawimaadaha Anshaxa

XAD GUDUBKA IYO WEERARKA

Laynka Gurmada Weerarka Galmada ee Gobalka Michigan
855-VOICES4; (855-864-2374)
ama Fariin qoraal u dir (866)238-1454
iyo TTY (517)381-8470

Baaraaha Kalkaalinta Weerarka Galmada ee Sparrow (SANE)
(517)364-3641
Gurmada Joojinta Rabshada (EVE)
(517)372-5572

Ururka Firecracker
517-742-7224
Laynka Qaran ee Gurmada Rabshada Qoyska
1(800)799-7233

ADEEGYADA TALO BIXINTA

Adeegyada Caafimaadka iyo Dhimirka ee Carefree
(517)887-5922

Caafimaadka Dhimirka Bulshada
(517)346-8318

Deeqaha Carruurta iyo Qoyska
(517)882-4000

Ele's Place oo loogu talagalay Carruurta Murugeysan
(517)482-1315

KAHORTA MASIIBADA IYO ISDILKA

Caafimaadka Dhimirka Bulshada/ES
(517)346-8460

crisistextline.org
Fariin qoraal erayga HOME ugu dir
741741

The Treavor Project LGBTQIA+
1(866)488-7386 ama
Fariin qoraal erayga START ugu dir
678678

suicidepreventionlifeline.org
Wac 1(800)273-8255
ama Oonleen Kala hadal

DAROOGADA IYO KHAMRIGA

Al-anon iyo Alateen
(517)484-1977
ama booqo www.al-anon.org

Adeegyada Talo bixinta ee Cristo Rey
(517)372-4700

Deeqaha Carruurta iyo Qoyska
(517)882-4000

Adeegyada Soo gudbinta ee SAMHSA
1(800)662-4357

ADEEGYADA CAAFIMAADKA

Xarunta Caafimaadka Ilkaha ee Carefree
5135 South Pennsylvania Ave.
(517)272-5053
Xogta Central Michigan
Ilaha dhammaan Bulshada
211

Planned Parenthood (Waalidnimada La Qorsheeyay)
Frاندor
(517)351-0550
Xarunta Caafimaadka ee Carefree
1100 W. Saginaw Suite 5
(517)887-5922

Waaxda caafimaadka Degmada Ingham
5303 South Cedar Street
hd.ingham.org
Xarunta Caafimaada ee Willow
306 W. Willow Street
(517)702-3500

ADEEGYADA BAXSADKA/HOOY LA'AANTA

Adeegyada Dhalinta ee Gateway
1(877)833-3689

Laynka Gurmada Carruurta Baxsadka ah
1(800)786-2929 ama oonleenka kala sheekayso 1800runaway.org

Qorshaha Istaraatiijiyada

Bayaanka Yoolka

Si aan uga guul gaarno yoolka waxaa abuuraynaa goob wada shaqayn leh, dadaal badan, oo amaan ah taasoo koobaysa baahiyaha bulshadeena diiradana saaraysa diyaarinta arday aduunyada anfacaysa.

Bayaanka Shaqada

Waa Shaqada Degmo Dugsiyeedka Lansing inaan guul waxbarasho iyo goob waxbarasho oo kobcin leh u fidino dhammaan ardayda.

Waxaan aaminsan nahay...

- Dhammaan ardayda iyo qoysaskoodu inay u qalmaan waxbarasho tayo leh.
- Shaqaalaha, ardayda, qoysaska iyo bulshooyinka Lansing ayaa door ku yeelan kara midkoodna kan kale wax ka baran kara.
- Biiyaha ardaydeena ayaa ah muhiimadeena.
- Waxbarashada ayaa sida ugu habboon u dhacda marka ardaydu joogaan goob amaan ah.
- Kala duwanaansuhu waa awoodeena.
- Xariirada waxaa lagu saleeyaa qadarinta nafta iyo dadka kale, kalsooni wadareed iyo wada shaqayn.
- Waxbarashadu waxay aasaas u tahay guul laga gaaro bulshada caalamka.
- Degmo Dugsiyeedka Lansing ayaa diirada saaraysa masuuliyada ka saaran bixinta waxbarasho tayo leh oo ardayda u diyaarinaysa shaqo iyo kuleej.

Xogta Kooban ee Qorshaha Istaraatiijiyada

Guusha Ardayga

Dhammaan ardayda ayaa ka guul gaari doona ama ka kormari doona higsiyada dadaalka ee gobalka kana qalin jabin doona dugsiga ayagoo leh xirfad shaqo iyo kuleej.

Yoolalka:

- Kordhi aqoonta guusha ardayga iyo heerarka qalin jabinta oo waqtigooda dhaca
- Kor u qaadista casharada xogta ku salaysan ayadoo si joogto ah looga faa'iidayanaayo ilaha kaladuwan, ayna ku jiraan iCollaborate, xogta ardayga iyo habdhaqanka
- Abuurista wada jirka degmada oo dhan iyo kor u qaadista waxbarashada ardayda ayadoo la dhaqan gelinaayo tusmooyinka goobta iyo qiimaynada qaab dhiska
- Aqoonsiga iyo dhaqan gelinta qaababka iyo iskaashiyada kordhinaaya ka qaybgalka ardayda ee u diyaar garoowga xirfada

Iskuxirka Bulshada

Degmada ayaa sii wadi doonta siina hormarin doonta xariiro xoog badan oo lala yeesho bulshooyinka, wakaaladaha, ururada, iyo ganacsiyada kaladuwan ee Lansing Wayn.

Yoolalka:

- In la kormeero lana balaariy fursadaha bulshada Lansing si loola shaqeeyo degmada
- Kor u qaadista isku xirka bulshada kaladuwan ee Lansing, ayna ku jiraan turjumaada luuqadaha kale
- Fahanka iyo balaarinta fursadaha deeqaha, lacagaha hadiyada ah, iyo iskaashiyada si aan u kordhino dookhyada fursadaha waxbarashada ee ardayda
- In la fahmo lana aqoonsado qaababka sida wayn u kordhinaaya wada shaqaynta wanaagsan ee qoyska

Bii'ada Waxbarashada

Degmada ayaa bixin doonta goob waxbarasho oo kobicin iyo badqab leh.

Yoolalka:

- In la aqoonsado lana dhaqan gasho qaababka kor u qaadista jawiga iyo dhaqanka dugsiga oo ay ku jirto waxbarashada xirfada iyo qaababka xalinta cilada
- Dhaqan gelinta barnaamijiyada iyo habraacyada sida wayn u yaraynaaya dadka habdhaqan xumada awgeed loosoo gudbiyo iyo dugsi ka saarida ka baxsan dugsiga
- Dhaqan gelinta barnaamijiyada, xeerarka, iyo habraacyada oo si wayn kor ugu qaadaaya mooraalka degmada iyo fikirka bulshada ee ku aadan degmada
- In la dhaqan gasho kahortada dabeecada xun, caawimaada, iyo taageerooyinka dhammaan dugsiyada

Nidaamyada TaageeradaDhaqaalaha

Degmada ayaa aqoonsan doonta, kor u qaadi doonta oo dhaqan gelin doonta nidaamyada taageerada oo waxtar iyo hufnaan leh.

Yoolalka:

- In la dhamaystiro ololaha isku xirka guusha leh si kor loogu qaado dibna loogu naqshadeeyo xarumaha degmada loona siiyo ardayda goobaha waxbarashada oo la jaanqaadaaya Qarniga 21aad
- In la cusboonaysiiyo iyo/ama la badalo tignolojiyada dhacday si ardayda iyo shaqaalaha loo siiyo qalabka waxbarashada ee la jaanqaadaaya qarniga 21aad
- In la abuurto lana dhaqan gasho nidaamka abaal marinta iyo ciqaabta si loo yareeyo maqnaanshiyaha shaqaalaha
- In kor loo qaado ilaha gaarka ah ayadoo kor loo qaadaayo waxtarka dhammaan waaxaha

Degmada ayaa kormeeri doonta kordhin doonta khayraadka si ay u joogtayso ayna kor u qaado daganaanshaha dhaqaalaha.

Yoolalka:

- In la cusboonaysiiyo kaabayaasha degmada ayadoo la dhaqan gelinaayo xalalka tignolojiyada si kor loogu qaado waxtarka dhaqaalaha, khayraadka aadanaha, iyo nidaamyada maamulka xogta ardayga
- In la abuurto lana dhaqan gasho xeelado lagu kordhinaayo diiwaan gelinta ardayda
- In la aqoonsado lana dhaqan gasho xeelado kordhinaaya dheelitirnaanta dhaqaale ee degmada

Lansing
School District®

Horudhac

Gudigga Waxbarashadu waxay muhiimad wayn siiyaan masuuliyada siinta goob amaan iyo badqab leh ardayda iyo shaqaalaha lagu aaminay daryeelkooda. Goob qadarin leh ayaa muhiim u ah hanaanka waxbarashada. Gudigga Waxbarashada ayaa abuuray Buug Gacmeedkaan Ardayda si loo baxsho heerarka iyo hab dhismeedka muhiimka u ah kobcinta goobtaas waxbarasho ee badqabka leh taasoo ardaydu ay wax ku baran karaa ayagoo kobcinaya maskaxdooda, jirkooda, dareenkooda iyo la dhaqankooda bulshada. Mabaadii'da soo socota ayaa loo adeegsaday abuurida Buug Gacmedka Ardayda:

1. Buug gacmeedku wuxuu baxshaa hanaanka muhiimka u ah waxbarashada. Nidaam la'aantu waxay caqabad ku tahay diirad saarida waxbarashada. Hase yeeshee, buug gacmeedku waa inuusan xanibin hal abuurka ama farxada waxbarashada.
2. Buug gacmeedku wuxuu dufaacyaa xaquuqda ardayga iyo waalidka ayadoo sidoo kale la xaqiijinaayo waajibaadkooda ku aadan inay noqdaan muwaadiniin wanaagsan.
3. Buug gacmeedka waxaa ku jira tilmaamaha xal u helida habdhaqanka xun (ka fiiri boggaga 19-22) kahor intaysan kasii darin. Xeerku keliya diirada masaaraayo xal u helida ciladaha anshax xumada ardayda ee aadka u daran.
4. Hanaanka ayaa lagu dhisay qadarin wadareedka u dhexeeya macalinka-maamulaha-ardayga-waalidka. Hanaanka waxyeelo uma gaysanaayo sumcada qofka.
5. Waalidiinta ayaa masuul ka ah anshaxa ardaydooda waana inay door ka qaataan xal u helida ciladaha ardayga. Ardayda gaaray da'da 18 ayaa dooran kara inay masuul ka noqdaan anshaxooda.
6. Dhammaan xubnaha bulshada dugsiga, ayna ku jiraan ardaydu, ayaa laga qaybgashay abuurista Buug gacmeedka.
7. Buug Gacmeedkaan wuxuu tixgelinayaa muhiimada mabaadii'da cadaalada edbinta iyo farsamooyinka iyo Taageerooyinka Caawimaada Dabeecada Wanaagsan oo bud-dhig u ah xal u helida habdhaqannada xunxun iyo kor u qaadista dhaqanka iyo cimilada dugsiga ee wanaagsan.

Buug gacmeedkaan ayaa raacaaya dhammaan xeerarka quseeya ee Waaxda Waxbarashada Michigan iyo sidoo kale xeerarka gobalka iyo federaalka ee la xariira edbinta ardayda waxbarashada guud/waxbarashada gaarka ah. Buug gacmeedku meesha ka saaraayo xaquuqaha hanaanka ee ku cad sharciyada federaalka ama gobalka ee ardayda loo aqoonsado inay u qalmaan barnaamijyada waxbarashada gaarka ah iyo adeegyada ama taageerada macquulka ah ee naafadooda.

Kormeeraha Guud ee dugsiyada ayaa masuuliyada ugu danbaysa ka saaran tahay inuu buug Gacmeedkaan u bixiyo qaab quman, cadaalad ah oo macquul ah asagoo usii marinaaya Degmo Dugsiyeedka Lansing.

Dhammaan buug Gamceedkaan, Kooxdu:

- **“Waalidka”** waxaa laga wadaa "waalidka ama masuulka sharciga ah ee ardayga."
- **“Maamulaha”** waxaa laga wadaa "maamulaha ama wakiilkiisa."
- **“Macalinka”** waxaa laga wadaa "macalinka, qofka kale ee booskiisa u jooga dugsiga, ama badalkiisa muddada dheer."

Ardayda K-12

Si loo joogteeyo jawiga wanaagsan ee dugsiga waxbarashada, Xeerka Yunifoomka ardayda oo leh Heerarka Edibinta iyo Anshax Xumada ayaa la abuuray. Maamulaha ayaa u sheegaaya waalidka/masuulka markasta oo ilmo laga hakiyo waxbarashada kahor intaan talaabada la qaadin. Ardayga ayaa la siin doonaa shaqo guri inta lagu jiro muddada la cayriyay si uu u dhamaystiro uguna soo gudbiyo macalinka fasalka maalinta uu dib ugu soo laabanaayo dugsiga. Ogoow: Degmada ayaa xaq u leh inay soo jeediso edbin sidaan kasii adag ayadoo lagu salaynaayo nooca xadgudubka

Waa muhiim in ardayga iyo waalidka/masuulku fahmaan in jabinta habdhaqanka laga doonaayo ay keeni karto talaabo edbin ah. Talaabada edbinta ah ee Heerarka I illaa V waa in la sameeyaa si loo xaliyo dhaqan xumida ardayga marka maamuluhu sidaas amro. Maamulaha (wakiilka) ayaa masuul ka ah soo jeedinta dhammaan talaabada edbinta, ayna ku jiraan hakinta casharka gudaha dugsiga ama banaanka dugsiga/Ka saarida Barnaamijka. Xaalad kasta, su'aasha in falka edab darada ah uu dhacay ama uusan dhicin ayaa fure u noqonaysa talaabada edbinta ah ee uu go'aaminaayo maamul ahaan, maamulaha dugsiga ama sarkaalka eedaha dhagaysanaaya.

Himilooyinka

Muwaadinnimada

Gudigga Waxbarashada ee Degmo Dugsiyeedka Lansing ayaa ka doonaaya ardayda inay u dhaqmaan qaab dhawraaya heerarkooda kobaca, qaangaarnimada iyo awoodaha la muujiyay ayagoo tixgelinaaya xaquuqaha iyo faya qabka ardayda kale, shaqaalaha dugsiga, mutadawiciinta iyo qandaraaslayaasha.

Xeerarka Muwaadinimada ee Dugsiga

Buug gacmeedkaan wuxuu doonayaa inuu xaqiijiyo in xeerarka soo socda ee muwaadinimada la raaco:

1. Ardayda ayaa ka qaybgeli doona dugsiga maalin kasta, ilaalinaaya waqtiga, una diyaar garoobaaya waxbarashada,
2. Ardayda ayaa muujin doona qadarin guud, saaxiibtinimo, iyo xushmad ku aadan ardayda kale iyo dadka waawayn,
3. Ardayda ayaa u dhaqmi doona qaab muujinaaya ku kalsoonaanta naftooda, qoyskooda, iyo dugsiga,
4. Ardayda ayaa qadarin doona fikradaha, caqiidooyinka, iyo dhaqannada dadka kale ayagoo siinaaya dareen niyad furan oo edabsan,
5. Ardayda ayaa adeegsan doona luuqada habboon ee qadarinta badan ama ishaarooyin markay la hadlayaan ardayda kale iyo dadka waawayn,
6. Ardayda ayaa noqonaaya kuwo wada shaqayn leh, dhiifooyin oo taageero muujinaaya gudaha fasalka iyo hoolka dugsiga,
7. Ardayda ayaa gacan ka gaysan doona ilaalinta goob waxbarasho oo leh badqab, saaxiibtinimo iyo wax soosaar,
8. Ardayda ayaa naftooda baraaya shaqaalaha dugsiga marka laga codsado.

NOQO MUWAADINKA DUGSIGA!

Fursada Waxbarashada Loo Siman yahay

Waa xeerka Degmada inay siiso fursad waxbarashada Loo Siman yahay dhammaan ardayda.

Door siinta Waalidka

Bogga Door siinta Waalidka waxaa abuuray waalidiinta waxaana loogu talagalay waalidiinta iyo masuuliyiinta ardayda ee Ardayda Degmo Dugsiyeedka Lansing. Markaad tahay waalid ama masuulka ilmaha, doorka aad ku leedahay waxbarashada cunugaaga ayaa:

1. ka caawin karta cunugaaga inuu ka guul gaaro waxbarashada tayada sare leh,
2. kordhin karta qanaacada aad ku qabto dugsiga, iyo
3. kordhin karta mooraalka macalinka.

Fikirka wanaagsan ee qoysaska iyo macalimiinta ayaa door ka qaadata guusha waxbarashada ee cunugaaga!

Xaquuqaha iyo Waajibaadka rdayga iyo Waalidka

1. Xeerarka iyo habraacyada dugsiga ayaa loo sameeyay inay u sahlaan arday kasta inuu helo waxbarasho amaan ah, nidaamsan, oo habboon. Ardayda ayaa filan kara xaquuqdooda xoriyatul qawlka iyo abaabulka iyo in si cadaalad ah loola dhaqmo haddiiba ay ilaalinayaan xaquuqahaas ay leeyihiin ardayda facood ah iyo shaqaalaha dugsiga. Ardayda ayaa laga doonayaa inay raacaan tilmaamaha macalinka ayna adeecaan dhammaan xeerarka dugsiga u degsan. Habraacyada edbinta ayaa loo sameeyay in la xaqiijiyo hanaanka cabashada (dhagaysiga cadaalada ah) kahor intaan arday laga saarin dugsiga sabab la xariirta habdhaqankiisa.
2. Waalidiinta ayaa xaq u leh inay ogaadaan sida cunugoodu uu uga guul gaaraayo dugsiga waxaana xog laga siin doonaa si joogto ah iyo markay u baahdaan, marka walaacyo soo baxaan. Marar badan waxay noqonaysaa masuuliyad saaran ardayga inuu keeno waxbixintaas. Haddii loo baahdo, boostada ama si toos ah u keenista ayaa la adeegsan karaa si loo xaqiijiyo xariirka. Waalidiinta ayaa lagu boorinayaa inay xariir labo geesood ah la yeeshaan macalimiinta cunugooda iyo shaqaalaha taageerada ayagoo u sheegaaya shaqaalaha talooyinka iyo walaacyada ka caawin kara cunugooda inuu guul fiican ka gaaro yoolalkiisa waxbarashada.

Baro Xaquuqdaada

Dr. Camela Diaz

Kormeeraha Guud ee Manhajka
iyo Casharka

✉ camela.diaz@lansingschools.net
☎ 517-755-2020

Michael Jones

Iskuduwaha Title IX

✉ michael.jones@lansingschools.net
☎ 517-755-2832

✉ Degmo Dugsiyeedka Lansing
519 West Kalamazoo
Lansing, MI 48933

Gudigu wuxuu u magacaabayaa shaqsiyaadka kore inay noqdaan "Saraakiisha Ilaalinta Xeerka Kahortaga Dhibaataaynta" ee Degmada. Waxaa hadda kadib loogu yeerayaa "Saraakiisha Ilaalinta Xeerka."

3. Ardaydu waa inay dugsiga yimaadaan waqti sax ah, u diyaar garoobaan waxbarashada ayna ka qaybgalaan barnaamijka waxbarashada. Haddii, sabab jirta awgeed, aan arrintaani suurtagelin, ardaydu waa inuu caawimaad ka raadsado maamulaha, macalinka, ama xoghayaha maamulka dugsiga.
 - i. Ardayda qaangaarka ah (da'da sideed iyo toban [18] ama ka wayn) waa inay raacaan dhammaan xeerarka dugsiga u degsan.
 - ii. Haddii ay joogaan gurigooda, ardayda qaangaarka ah waa inay ka qaybgeliyaan waalidkood barnaamijkooda waxbarashada.

Xaquuqaha

1. In wax lagu baro goob caafimaad iyo badqab leh,
2. Inay ka qaybgalaan hananaka waxbarashada oo lagu bixinaayo jawi ka caagan cabsi, dhibaatayn, cagajuglayn, carqalad iyo rabshad,
3. Inay fishaan in xeerarka dugsiga lagu fulin doono qaab joogto ah, cadaalad ah oo macquul ah,
4. Inay helaan si ay u akhriyaan diiwaannada guud ee ardayga. (Ardayda kayar 18 sano ayaa ka qaybgeli kara shir noocaas ah; kuwa jira 18 iyo ka wayn ayaa codsan kara shirka ayagoon waalidkood xaadir ahayn.),
5. Inay fishaan in shaqaalaha dugsigu ay baari doonaan warbixinnada jabin kasta oo ka dhan ah xaquuqaha ardayga iyo waalidka loogana jawaabo waqti ku habboon,
6. Inay soo magaan dhammaan shaqada ay ka gaabiyeen sabab la xariirta inay maqnaayeen ama dugsiga laga hakiyay,
7. Inay codsadaan shirka waxbarashada oo ay la galaan shaqaalaha dugsiga,
8. Inay usoo gudbiyaan cabashooyinka, dhacdooyinka, ciladaha, dacwadaha, ama kiisaskooda maamulaha ayna helaan jawaab hore saddex (3) maalmood oo kuwa dugsiga la dhigto ah gudahood kadib marka uu helo maamuluhu,
9. Inay helaan caawimaado ku aadan arimaha caafimaadka iyo walaacyada, gaar ahaanna ardayda qaba xanuunnada xunxun (tusaale, daawooyinka, baaritaanka badqabka, iyo gacan siinta).

Waa xeerka Gudigga Waxbarashada in la joogteeyo goob waxbarasho oo ka caagan dhammaan noocyada dhibaataaynta sharci darada ah, ayna ku jirto dhibaataaynta galmada. Degmada dugsigu u dulqaadan mayso dhibaataaynta galmada ama noocyada kale ee dhibaataaynta sharci darada ah. Dadaalkaan ayaa qabanaaya

dhammaan shaqooyinka Degmada Dugsiga, barnaamijyada tacliinta iyo nashaadaadka, iyo jimicsiyada. Dhammaan ardayda, maamulayaasha, macalimiinta, shaqaalaha iyo dhammaan shaqaalaha kale ee dugsiga ayaa wadaagaaya masuuliyada iska ilaalinta, kahortagida, iyo soo sheegida nooc kasta oo dhibaatayn sharci daro ah. Xeerkaan wuxuu qabanayaa falka sharci darada ah oo dhaca inta lagu jiro shaqada waxbarashada ama nashaado ka baxsan manhajka oo uu bixinaayo Gudigga laguna qabanaayo xarunta dugsiga, baska dugsiga ama goob kale haddii falka noocaas ah uu dhaco inta lagu jiro munaasabad ama shaqo uu bixinaayo Gudigga dugsiga.

Qof doonaaya inuu soo sheego xadgudubka ka dhanka ah xeerka dhibaataynta waa inuu la xariiraa: Saraakiisha Dhaqan gelinta Kahortaga Dhibaataynta (ee ku qoran dhanka bidix).

Degmo dugsiyeedka Lansing markay habboon tahay waxay siin dontaa taageero dheeraad ah ardayda lasoo sheegay in loo gaystay dhibaatayn galmo ama weerar galmo. Warbixintaan waxaa ku jira (laakiin kuma koobna) amarada xariir la'aanta ama isbadallada lagu sameeyo jadwallada ardayga si loo difaaco ardayga. Waxaa intaas dheer, degmadu waxay siin doontaa taageero talo bixin ah, taageerada kaabida waxbarashada iyo khayraadka ardayda lagula kacay ama qaybta ka ahaa dhibaataynta ku salaysan galmada iyo/ama qofka dhibaataada gaystay.

Shaqaalaha ku fashilma inay u soo sheegaan dhibaataynta laga shakiyay maamulhooda, kormeeraha, ama Saraakiisha Dhaqan gelinta Xeerka ee Degmada ayaa si degdeg ah loo edbin doonaa. Edbinta noocaas ah waxaa kamid noqon kara, haddii duruufaha jira saamaxaan, shaqo ka hakin ama shaqo ka cayrinta shaqaalaha.

Ardayda iyo shaqaalaha ka aargoosta shaqsiyaadka soo sheega dhibaataynta galmada ayaa degdeg loo edbin doonaa. Haddii duruufuhu saamaxaan, edbinta noocaas ah waxaa ku jiri kara hakinta ama cayrinta arday, ama hakinta shaqada ama cayrinta shaqaalaha.

Waajibaadka

1. Inay qadariyaan naftooda iyo dadka kale, iyo sidoo kale degmada iyo hantida bulshada,
2. Inay qadariyaan xeerarka dugsiga ayna ka qaybgalaan nidamayada edbinta marka loo baahdo,
3. Inay balan qabsadaan si ay u akhriyaan diiwaannada waqti dhinacyada dhan aqbali karaan,
4. Inay u soo sheegaan jabin kasta oo ka dhan ah xaquuqda ardayga/waalidka shaqaalaha dugsiga,
5. Inay soo magaan shaqada ka dhalata maqnaanshaha ama hakinta,

Iyo Masuuliyadaha Ku saaran

6. Inay ka qaybgalaan shirka waxbarashada oo ay la galaan shaqaalaha dugsiga,
7. Inay soo gudbiyaan cabashooyinka ayagoo adeegsanaaya habraacyada la dajiyay,
8. Inay ku dhaqmaan tilmaamaha la xariira marka ilmaha jiran lagu haynaayo guriga,
9. Inay u ekeenaan xogta daawada xafiisyada dugsiga (tusaale, kalkaalisada Dugsiga) ayna ku jirana dukumiintiyada daawada ee muujinaaya baahida kaalmada gaarka ah. (Waa muhiim in foomka Oggolaanshaha daawada ee la buuxshay lana saxiixay oo ku jira diiwaanka daawada dhakhtarku qoray ee dugsiga ama foomka la buuxshay lana saxiixay ee Daawada Qandho jabinta loo keeno dugsiga).
10. Inay eenaan lambarada taleefanka Xaalada Degdega ah oo shaqaynaaya iyo xariirada la isku halayn karo ee xaalada degdega ah marka ardaygu galo.

Faya qabka Ardayda

1. Badqabka ardaygu waa masuuliyad saaran shaqaalaha. Dhammaan ardayda waxaa laga doonayaa inay la qabsadaan habraacyada xaalada degdega ah sida dabka, xirida dugsiga, duufaannada iyo habraacyada soo sheegida shilalka. Haddii arday ogaado xaalad kasta oo daran ama shil, waa qasab inuu u sheego shaqaale kamid ah dugsiga isla markaba.
2. Sharciga gobalka ayaa ka doonaaya dhammaan ardayda inay haystaan kaarka xaalada degdega ah ee caafimaadka oo uu buuxshay, saxiixay waalid ama masuul, yaallana xafiiska dugsiga. Arday ayaa laga saari karaa dugsiga illaa shardigaan la buuxsho.
3. Ardayda qaba baahiyaha gaarka ah ee caafimaadka waa inay keenaan ogaysiis qoraal ah oo la xariira baahiyaha noocaas ah oo ay la socdaan dukumiintiyada uu baxsho dhakhtarka, loona keeno xafiiska dugsiga.

Dhaawaca iyo Xanuunka

1. Dhammaan dhaawacyada waa in loo sheegaa macalinka ama xafiiska. Haddii dhaawucu yahay mid yar, ardayga ayaa la daawayn doonaa wuxuuna ku laaban karaa fasalka. Haddii talaabo caafimaad loo baahan yahay, xafiiska ayaa raaci doona habraacyada xaalada degdega ah ee dugsiga.

2. Ardayga jirada inta lagu jiro maalinta dugsiga inuu codsadaa fasax uu ku tago xafiiska. Qof wayn oo ku habboon oo jooga xafiiska ayaa go'aamin doona in arday uu sii joogo dugsiga ama loo diro guriga. Ma jiro arday laga fasaxaayo dugsiga asagoo waalidka laga helin oggolaansho sax ah.

Xeerka iyo Siyaasada Xaadirista

Gudigga Waxbarashada ayaa aaminsan in maqnaanshuhu yahay qayb muhiim u ah guusha ardayga iyo in maqnaansho kasta oo laga maqnaado dugsiga ay keenayso khasaaro waxbarasho oo ku dhacaysa ardayga. Soo xaadirid joogto ah oo xariir ah ayaa laga doonayaa arday kasta oo dhigta Degmo Dugsiyeedka Lansing.

Ayadoo la aqoonsan yahay in ka maqnaanshaha dugsigu muhiim tahay xaaladaha qaarkood, dadaal kasta waa inay sameeyaan ardayda, waalidiinta/masuuliyiinta, macalimiinta iyo maamulayaashu si loo yareeyo maqnaanshaha iyo daahitaanka.

Xaadirista ardayga ee dugsiga ayaa ah masuuliyad saaran waalidka/Masuulka iyo ardayga. Si waalidka/Masuulku u buuxsho masuuliyadiisa, dugsigu waa inuu uga waramaa maqnaanshiyaasha ardayga iyo xiliyada uu soo xaadiro.

Nidaam ku habboon oo balaaran oo diiwaannada xaadirista ah waa inuu leeyahay arday kasta. Macalin kasta ayaa masuul ka ah soo sheegista saxda ah ee xaadirista ardayda fasalkiisa maalin kasta. Maamulaha ayaa masuul ka noqon doona xaqiijinta saxnaanshaha dhamaan diiwaannada xaadirista dugsigiisa.

Maqnaanshiyaasha, inkastoo ay xaqiijiyeen waalidku/masuulku, xad dhaafka ah iyo/ama carqalada ku ah barnaamijka waxbarashada ardayga, waxaa baari doona shaqaalaha degmada dugsiga.

Dhammaan ardaydu waa inay helaan fursad ay kusoo kabaan shaqada dugsiga ee ay u gafeen maqnaanshaha awgiis. Hase yeeshee, waa masuuliyad saaran ardayga inuu xaqiijiyo layliyada uuna soo cesho gudaha waqtiga uu kula heshiyay macalin kasta.

Waa shaqada Mashruuca Hormarinta Xaadirinta ee Degmo Dugsiyeedka Lansing inuu kor u qaado guusha ardayda ayadoo la hormarinaayo dhaqanka xaadirista wanaagsan, laga shaqaynaayo badalka fikirka lana siinaayo fursadaha waxbarashada loo siman yahay ayadoo la kordhinaayo xaadirista ardayga.

Waxaan aaminsan nahay

1. Aqoonsiga iyo yaraynta caqabadaha si loo daboolo duleellada cadaallada.
2. Kor u qaadista kobaca maskaxda ee shaqaalaha, ardayda iyo qoysaska.
3. Kor u qaadista xaadirista waqtiga saxda ah oo ah muhiimad wayn.
4. Baahida loo qabo in si wadajir ah aan ula shaqayno qoysaska iyo iskaashatada bulshada.
5. Dhisida iyo joogtaynta dabeecadaha xaadirista oo xoog badan xili hore iyo dhammaan xirfada ardayga.
6. Farsamooyinka dhaqan ahaan wanaagsan ee taageeraaya xaadirista wanaagsan.
7. Aruurinta iyo adeegsiga cabirada balaaran ee xogta lagu shaqayn karo si aan u adeegsano qaab kala sareeya oo aan u hormarinayso xaadirista.
8. Saamaynta ay aadirista wanaagsan ee shaqaaluhu ku leedahay xaadirista ardayga.
9. Dhiiri gelinta iyo u dabaal degista xaadirista hormarka laga sameeyay.

Ma la Fasaxayaa Maqnaanshaha Cunugayga?

Maqnaansho ayaa la ogol yahay haddii ogaysiis uu dugsigu helo toban (10) maalmood oo kuwa dugsiga ah kadib maqnaanshaha uuna maqnaanshaha sababay mid kamid ah sababaha soo socda:

- Xanuunka Waalidku Soo sheegay (oo dhan illaa ayna ku jiraan 10 jeer sanadkii) Maqnaanshaha kadib 10 sanadkii, ayaan la oggolaan doonin ilaa in la keeno maahee cadaynta caafimaadka (dhakhtarka)
- Tacsiyada
- Mid la xariirta Dugsiga (hakinnada, baska soo daahay, sababaha maamulka, safarada gaaban, iwm.)
- Xaadirista Maxkamada Sharciga
- Xabsi dhigista
- Sababta Caafimaadka (Dhakhtarka)
- Kormeerada Arimaha Diinta

Xaadirista iy Maqnaanshaha Ardayga

Ardayda waxaa laga doonayaa inay yimaadaan dugsiga kahor intaan dugsiga la bilaabin maalin kasta. Muhiimada xaadirista joogto ah ayaa ah cashar wayn oo ay tahay in dugsiga lagu barto. Waxbarashada ayaa fasalka ka socota maalin kasta. Khibradahaan waxbarashada marna lama jumlayn karo. Marka ardaydu soo xaadiri waayo, wuxuu waynayaa qayb muhiim u ah waxbarashadiisa.

Ardayga fasalada K-12 ayaa oo aqoonsadaa mid maqan marka uu imaan waayo cashar buuxa. Ardayga ayaa soo daaha marka uu kasoo daaho illaa 15 daqiiqo xiisada casharka. Ardayda ayaa loo arkaa Mid Soo daahay (AL) marka uu yimaado kadib 15 daqiiqo billoowga xiisada casharka. Ardayda ka baxa xiisada casharka kahor xiliga la qorsheeyay aana soo laaban ayaa loo aqoonsanayaa Kuwo Casharka oon dhamaan Ka tagay (LE).

Habraacyada Fasallada K-6

1. Waalidiinta/masuuliyiinta sharciga ah ayaa masuul ka noqon doona la xariirida xafiiska dugsiga haddii ardaygu uu maqnaan doono. Natijoooyinka xariirkaas ayaa lagu sheegi doontaa diiwaanka rasmiga ah e xaadirinta,
2. Shaqaalaha dugsiga ayaa la xariiri doona guriga haddii waalidka/masuulka sharciga ah uusan soo wicin si uu u xaqiijiyo sababta maqnaanshaha ardayga. Natijoooyinka xariirkaas ayaa lagu sheegi doontaa diiwaanka rasmiga ah e xaadirinta,
3. Marka ardaydu ay kasoo laabtaan maqnaanshaha, waxay keenayaan ogaysiiska saxiixan ee ka yimid waalidka/masuulka sharciga ah oo sheegaaya sababta maqnaanshaha,
4. Shaqaalaha dugsiga ayaa la xariiri doona waalidka/masuulka sharciga ah marka ardaygu uu maqnaado shan (5) maalmood oo buuxa (toban [10] nus maalmood),
5. Ardayda maqnaada wadarta guud ee sideed (8) maalmood oo buuxa (lix iyo toban [16] nus maalmood) ayaa loo gudbin karaa taqasulaha Xaadirinta ee Degmada,
6. Marka ardaydu ay dhaafaan toban (10) maalmood oo buuxa oo ay maqnaayeen (xanuun ama codsiga qoyska), ogaysiiska saxiixa oo kasoo baxay dhakhtarka ardayda ayaa loo baahan yahay. Bayaanka waa inay ku jirtaa sababta maqnaanshaha, tirada maalmaha ardaydu maqnaan doono, taariikhaha maqnaanshaha iyo saxiixa dhakhtarka,

7. Kahor intaan loo gudbin taqasuslaha Xaadirinta, waraaq ayuu dirayaa dugsigu si loogu sheego waalidka/masuulka sharciga ah ciladaha xaadirinta ee ardayga,
8. Haddii dhammaan dadaallada kore ay ku fashilmaan in la xaliyo cilada xaadirista, Khabiirka Xaadirista ayaa qaadi doona talaabada sharciga ah ama kale ee ku habboon oo ka dhan ah waalidka.

Habraacyada Fasallada 7-12

Maqnaansho ayaa la ogol yahay haddii ogaysiis uu dugsigu helo toban (10) maalmood oo kuwa dugsiga ah kadib maqnaanshaha uuna maqnaanshaha sababta sababaha ku qoran bogga 12 aad.

1. Waalidiinta/masuuliyiinta sharciga ah ayaa masuul ka noqon doona la xariirida xafiiska dugsiga haddii ardaygu uu maqnaan doono. Natiijooyinka xariirkaas ayaa lagu sheegi doontaa diiwaanka rasmiga ah e xaadirinta,
2. Marka ardaydu ay dhaafaan toban (10) maalmood oo buuxa oo ay maqnaayeen (xanuun ama codsiga qoyska), ogaysiiska saxiixa oo kasoo baxay dhakhtarka ardayda ayaa loo baahan yahay si loo fasaxomaqnaanshiyaasha kale. Bayaanka waa inay ku jirtaa sababta maqnaanshaha, tirada maalmaha ardaydu maqnaan doono, taariikhaha maqnaanshaha iyo saxiixa dhakhtarka,
3. Macalinka ayaa u sheegi doona maamulaha dugsiga ama wakiilkiisa marka ardaygu uu gaaro toban (10) maqnaanshiyo (la fasaxay ama aan la fasixin) ama marka dhacdooyin maqnaansho oo aan ardayga lagu aqoon ku yimaadaan xiisada casharka inta lagu jiro simistar, dugsiga ayaa u sheegi doona waalidka (ugu diraaq boostada, iimeelka, taleefanka, ama toos),
4. Haddii dhammaan dadaallada kore ay ku fashilmaan in la xaliyo cilada xaadirista ardayguna uu ka yar yahay da'da 18 sano jir, Khabiirka Xaadirista ayaa qaadi doona talaabada sharciga ah ama kale ee ku habboon oo ka dhan ah ardayga iyo waalidka. Haddii ardaygu u dhexeeyo da'aha 16 iyo 18 sano jir, waalidiinta ayaa ardayga kasoo qaadi kara dugsiga ayagoo saxiixaaya foomka Ogolaanshaha Ka bixinta Dugsiga ayadoo uu joogo maamulaha dugsiga. Foomkaan ayaa laga heli karaa dugsiyada saro oo dhan.

Sidee ayaan Ku diiwaan Gelinayaa Cunugayga?

1. Ka codso oo u dir foomka soo gudbinta ardayga dugsigaaga. La taliye ama maamule dugsi ayaa buuxin doona markaas foomka gudbinta ee dugsiga, kadibna u diraaya labadaba xafiiska Dhaqanka Dugsiga (OSC).
2. OSC ayaa intaas kadib soo qaadan doona foomka soo jeedinta dhakhtarka, kadibna u diraaya dhammaan sadexda foom Waaxda Qiimaynta iyo Xisaabta Ardayga (DAPA) si ay ogolaanshaha ugu danbeeya u bixiso. Waxaa laguusoo sheegi doonaa asbuuca aad dirto gudhiisa haddii/goorta adeegyada Guriga lagu Baxsho la bixin doono.

Adeegyada Guriga lagu Baxsho

Haddii cunugaaga uu ka helo dhakhtarkiisu xanuun caafimaad oo ka hor istaagaaya inuu dugsiga xaadiro (5 maalmood ama ka abdan), waxaad u qalmi kartaa adeegyada guriga lagu baxsho.

Waa maxay Adeegyada Guriga lagu Baxsho?

Degmo Dugsiyeedka Lansing waxay bixisaa adeegyada Guriga lagu Baxsho oo la siiyo ardayda qaata daawaynta caafimaadka ee ka hor istaagaysa inay dugsiga toos u xaadiraan. Ayadoo loo maraayo adeegsiga layliyada, buugaagta akhriska, iyo/ama ilaha onleenka ah ee lagu baxsho fasalka dugsiga, macalimiinta adeegyada guriga ee shahaado haysta ayaa caawimaada cashar siin donta ardayda oo guriga jooga.

Shuruudaha Uqalmida:

Si uu ugu qalmo adeegyada Guriga lagu Baxsho, cunugaagu waa inuu:

- Qabaa xanuun caafimaad oo ka hor istaagaaya inuu fasalka si buuxda u xaadiro
- Waa inuu sabab caafimaad dugsiga uga maqan yahay shan (5) maalmood oo xariir ah
- Waa inuu haysto foomka dhakhtarka oo kasoo baxay xirfadle caafimaad oo u qalma (M.D., D.O. ama Kaaliyaha Dhakhtarka oo Shahaado haysta)
- Waa inuu ka diiwaan gashan yahay Degmo Dugsiyeedka Lansing

Awooda Wada Shaqaynta

Macalimiinteena adeegyada guriga lagu baxsho ayaa la shaqeeya macalinka fasalka cunugaaga si ay u bixiyaan agabka loo baahan yahay iyo layliyada ardaygaaga. Macaliminka fasalka cunugaaga ayaa wali ahaan doona macalinka haya diiwaanka cunugaaga.

Macalimiinta Adeegyada Guriga lagu baxsho ayaa:

- Adeegyada la mudaynaaya waalidka
- Kusoo celinaaya shaqada ardaygu dhameeyay dugsiga
- Siinaaya taageero cashar ayagoo siinaaya layliyo, buugaagta akhriska, iyo ilaha macalinka ardayga guriga wax lagu baraayo
- U dhexayn doona qoyskaaga iyo dugsiga cunugaaga

Xoriyatul Qawlka Ardayda

Dugsigu wuxuu aqoonsan yahay xaquuqda ardaydu u leeyihiin xoriyada hadalka. Ayadoo xaqa xariyada hadalku leeyahay masuuliyad u baahan in si sax ah loo adegesado. Ardayda ayaa qaybin kara ama soo bandhigi kara, xiliyada ku habboon, agabka aan la maal gelin, ee aan ganacsiga la xariirin iyo dacwadaha; batoonnada, calaamadaha, ama astaamaha kale; dharka, insignia, iyo boorarka; iyo agabka codka iyo muuqaalka. Dhammaan alaabuhu waa inay buuxshaan tilmaamaha soo soca ee dugsiga:

1. Alaabta lamasoo bandhi karo haddii:
 - i. ay khalad ku tahay ilmaha yaryar, wax calaamadaynayso, dhacdo, ama hadal xun,
 - ii. ay caqabad ku tahay badeeco ama adeeg aan sharcigu u ogolayn carruurta,
 - iii. ay tahay mid cay ama dhibaatayn ah,
 - iv. ay abuuraysa dagaal ama keenayso suuragalnimada carqalad ku dhacda dugsiga ama munaasabada dugsiga,
 - v. ay keenayso suuragalnimada muuqada ee taagan ee ah in, midkood sabab la xariirta mawduuceeda ama nooca qaybta ama bandhiga, ay abuurto ama keenayso inay abuurto agab iyo carqalad wayn oo ku dhacda dugsiga ama shaqooyinka dugsiga, jabinaysa sharciyada dugsiga, ama keenayso fal sharci daro ah.
2. Agabka lamasoo bandhigi karo ama lama qaybin karo inta lagu jiro xiisadaha, ama inta lagu jiro waqtiyada fasalada loo kala wareegaayo. Fasax ayaa la siin karaa in lasoo bandhigo ama la qaybsho agabka inta lagu jiro xiliga qadada iyo kadib dugsiga oo lagu bixiyo meelo loo asteeyay, ilaa inta aan la xanibayn albaabka lagu baxo si fududna looga bixi karo laguna soo geli karo dugsiga.

Ardayda aan hubin in agabku ay doonayaan inay soo bandhigaan uu buuxin karo ama uusan buuxin karin tilmaamaha dugsiga ayaa u keeni kara maamulaha dugsiga labaatn iyo afar (24) saac kahor intaysan soo bandhigin.

Walaacyada Ardayda, Tallooyinka, iyo Cabashooyinka

Dugsigu wuxuu u taagan yahay faa'idada ardayda. Shaqaaluhu waxay u joogaan inay arday kasta ka caawiyaan noqoshada qof wayn oo masuul ah. Haddii ardaygu hayo tallooyin kor u qaadi kara dugsiga, waa uu u sheegi karaa dugsiga. Tallooyinka qoraalka ah ayaa toos loogu diri karaa maamulaha ama maamulka ardayga.

Marka walaacyada ama cabashooyinku soo baxaan, qaabka ugu fiican ee loo xaliyo arinta waa in loo maro wada hadal. Ma jiro arday uu dhibaatayn karo shaqaale ama cabsida aargoosiga sabab la xariirta inuu fikirkiisa xogtada ah kusoo gudbiyay walaaca uu qabo. Tallooyin kasta, walaacyo, iyo cabashooyinka waxaa loogu diri karaa maamulaha ama maamulka ardayga.

* Maamuaha ayaa awood u leh inuu ogolaado xirashada jaakadaha.

Buug Gacmeedka Labiska Degmada oo Dhan

Dharka lagu xiranaayo dugsiga waa inay noqdaan kuwo ku le'eg oo nadiif ah. Si loo joogteeyo goob caafimaad, badqab iyo nidama leh, waa in kabo la gashtaa. Kabo khatar badqab ku keeni kara ardayda, sida kabaha taatirada leh, waa mamnuuc. Kabaha sida dacaska iyo kabaha cirbaha dheer ayaa laga digayaa, laakiin waa la xiran karaa marka waalidku go'aansado. Dharka kor laga gashto sida jaakadaha*, koofiyadaha ama madax gashiga (marka laga reebo kuwa diinta ama sababo caafimaad loo xidho), jaakadaha iyo ookiyalaaha aan dhakhtarku qorin waa inaan lagu xiran gudaha dhismaha dugsiga.

Labis soo jiidasho leh, dhaqan xumo ah, ama abuuraya daren galmo, falal sharci daro ah ama maan dooriyaal (sida, khamriga, daroogada, tubaakada, iwm.), erayada cayda ah ama sawirada, ama astaamaha gaaniska, calaamadaha ama fariimaha ayaa mamnuuc ah. Ardaydu ma xiran karaan sil-siladaha waawayn ama balaaran ee ku xiran boorso gacmeedka, jijimaha la qurxiyay, insignias, ama qardhannada abuuraya fariimaha, ama aqoonsanaaya ururada lagu yaqanao inay dadka ku bahdilaan sababo la xariira isir, aqoonsi, wadan, midab, jinsi, dookha galmada, da'da, diinta, ama naafada dhimirka ama jirka.

Dharka aan la aqbali karin waxaa ku jira, laakiin kuma koobna, dharka yoo-yooga, dharka soo bandhigaaya shafka ama xabadka, funaadaha jirka muujiya ama kuwa murqaha (illaa in qofku kasoo xiran yahay maahee funaanad), daliimaha isbageetiga, dharka jilicsan iyo buumooyinka ama surqaalada ka hooseeya araxda si loo muujiyo simaha ama maqaarka qaawan. Dabo gaabyada ama surwaallada jeexan lama ogola. Daba gaabyadu ama surwaaladu waa inay iskood jirka u qabtaan ayadoon lagu qaban gacanta.

Ardayda, oo kaashanaaya waalidkood, ayay masuuliyad ka saaran tahay inay u labistaan iskuna qurxiyaan naftooda qaab ku haboon dugsiga. Maamulayasha waxaa saaran masuuliyada iyo xaqa fasirka buug gacmeedkaan labiska qaab joogto ah, cadaalad ah oo macquul ah.

Buug gacmeedka Ardayda ee Hawlaha ka baxsan Manhajka

Ardayda Lansing iyo martidoota ka qaybgalaaya munaasabadaha la xariira dugsiga waxaa qabanaaya Buug Gacmeedka Dugsiga Lansing waxaana la marsiin karaa talaabo edbin ah, ayna ku jirto in laga saaro koox haddii ay jabiyaan xeerka Buug gacmeedka.

Tababarayaasha ama maal geliyaasha gaarka ah ayaa dejin kara noocyo dheeraad ah oo xeerar ay tahay inay raacaan ka qaybgalayaashu ah kahor intuuusan ogolaan maamuluhu. Haddii xeer la dajiyo, xeerarku waa inay yihiin kuwo qoraal ah waana in la siiyaa ka qaybgalayaasha kahor xiliga shaqada. Nuqullada xeerarka oo uu saxiixay ka qaybgale kasta iyo waalidka waa in loo geeyaa xafiiska maamulaha.

Qaybinta Dukumiintiyada Qoraalka ah

Keliya waxyaabaha uu ogolaado maamulaha ayaa lasoo bandhigi kara ama boorka lagu dhain karaa.

Maamulaha ama wakiil kiisa ayaa abuuri doona waqtiyo iyo goobo cayiman oo lagu qaybsho alaabaha daabacan ee ardaydu keento. Dhammaan agabka la qaybso waa inay muujiyaan magaca cida keentay ama ururka laguna sheegaa oqraaga ama daabacaha.

Maamulaha ama wakiilkiisa ayaa la wareegi kara agab kasta oon horay loo fasixin.

Xeerarka Isticmaalka Aalada Isgaarsiinta Elektarooniga ah

ECD yada ayaa dhammaan ah aalado oonleen ah oo loo adeegsado in la iskula xariiro waxaana ku jira, laakiin kuma koobna taleefannada gacanta, iPad yada, iyo kumbuyuutarada shaqsigaha. U adeegsiga ECD yada qaab sharci daro ah ayaa keenaysa talaabo edbin ah, ayna ku jirto in lala wareego, ayadoo ku xiran nooca falka mamnuuca ah iyo/ama haddii ardaygu ku ceshay falka khaladka ah. Maamulka ayaa xaq u leh inay wax ka badalaan cawaaqibiyada sida ku haboon. ECD yada waa in loo dhiibaa maamulaha ama Madaxa Badqabka Bulshada marka uu codsado.

Adeegsiga khaldan ee aladaha ECD yada ayaa gabi ahaanba mamnuuc ah. ECD yada lama "shidi karo" ama haddii kale laguma adeegsan karo qolalka alaabaha la dhigto ama musqulaha, haddii ay tahay halkaan ama degmo dugsiyeed kale oo shaqada dusiga ama munaasabad ciyaar ah ka dhacayso. Aalad kasta oo noocan ayaa lala wareegi doonaa ardaygana waxaa la marsiin doonaa talaabo edbin ah.

Ardayda adeegsada ECD ayaa qaadan doona masuuliyada daryeelkeeda.

1. Ma jirto mar Degmadu masuul ka noqonayso ka hortaga xatooyada, luminta, dhaca ama waxyeelada ECD yada la keeno dhismaha dugsiya iyo/ama basaska. Ardayda iyo waalidiintooda ayaa si wayn loogu boorinayaa inay xaqiijiyaan in, haddii ardaydu wataan ECD yada, waa inaysan dhigin meel ayagoon la waardiyaynayn ama aamaan ahayn.
2. Mar kasta, oo adeegsiga aaladaha xariirka oonleenka, ama baraha bulshada ay dhibaato, anjabaad abuuraan ama haddii kale keenaan goob colaadeed inuu noqdo dugsiya, ama carqalad gashaan goobta waxbarashada waxaa la marsiin doonaa talaabada edbinta ah. Talaabadaan ayaa u dhaxayn doonta la wareegista aalada illaa in ardayga laga hakiyo waxbarashada dugsiya.

Alla, Buug Gacmeedka ardaydu waa mid marax ah 🙄👎

Jooji fariin qoraalka aad iisoo dirto inta casharku socdo... 😞

Si khaldan u Isticmaalka ECD yada ayaa keeni karta...

danbiga heerka 1aad In aalada lala wareego loona cesho ardayga marka ay maalintu dhamaato.

danbiga 2aad Aalada oo lala wareego, waalidka oo aalada qaada dhammaadka maalinta iyo alada ECD oo loo diido in ardaygu dugsiya ku haysto.

Danbiyada Soo laalaabta Aalada waa lala wareegayaa talaabo kale oo edbin ah ayaa la qaadayaa taasoo dhan ayna ku jirto in ardayga fasalka laga saaro.

Isticmaalka Tignooloojiyada iyo Xeerarka Badqabka

Ku adeegsiga tignooloojiyada gudaha Degmo Dugsiyeedka Lansing ("Degmada") waa asxaan loo samaynaayo ardayda. Asxaankaan wuxuu wataa masuuliyada u adeegsiga tignooloojiyada qaab waafaqsan buuga Xeerka iyo sidoo kale waafaqsan sharciyada iyo qawaaniinta. Adeegsiga tignooloojiyadu waa inuu u hogaansan yahay shaqada degmada waxaana loogu talagalay keliya kor u qaadista hormarka waxbarashada. Tignooloojiyada waxaa laga wadaa, laakiin kuma koobna, ECD yada, fariin codeedka, hardware ka kumbuyuutarka, software ka iyo agabka kaabayaasha ah, aaladaha kumbuyuutarka ee gacanta lagu qabto, aaladaha wax xisaabsha, qalabka sayniska, taleefishinnada, iimeelka, ilaha intarneedka iyo khadka interneedka.

Xeerarka Tignooloojiyada ee Fassallada K-6

1. Ardayda ayaa keliya adeegsan doona aaladaha korontada ku shaqeeya marka uu u fasaxo macalinka ayna raacaan dhammaan tilmaamaha macalinka ee adeegsiga,
2. Ardaydu marna ma siinayaan qof ku jira interneedka magaciisa, magaca dugsiyiisa, ciwaanka guriga ama lambarka taleefanka,
3. Haddii ardaydu helo xog ku jirta ECD ga oo ardayga niyad xumaysa, ama uu ogyahay inay khalad tahay, ardaygu waa inuu u sheegaa macalinka,
4. Haddii ardaygu helo fariin xaasidnimo ah ama dareen xun gelisa, ardaydu waa inuu u sheegaa macalinka waana INUUSAN ka jawabain fariinta,
5. Marka ardaygu isticmaalo ECD, ardayga ayaa noqonaaya mid aad u taxadar badan si uusan u jabin ama u waxyeelayn qaybaheeda,
6. Ardaygu masoo degsan doono, rakiban doono, ama haddii kale adeegsan doono softweer aysan oggolaan Waaxda Tignooloojiyada. Tan waxaa ku jira, laakiin kuma koobna softweer kasta ama barnaamij lagasoo dejiyay CD, xanbaare ama laga helay interneedka.

Xeerarka Tignooloojiyada ee Fassallada 7-12

1. Ardayga ayaa u adeegsan doona ECD ujeedooyinka waxbarashada ee la ogolaaday keliya,
2. Asagoo aqoonsanaaya in adeegsiga ECD ay tahay asxaan, ardayga ayaa aqbalaaya masuuliyada daryeelka saxda ah ee dhammaan tignooloojiyada loo ogolaaday,
3. Ardayga ayaa ilaalinaaya dhammaan ciwaannada iyo baasweerada la siiyay lamana wadaagi doono ardayda kale, shaqaalaha ama martida. Kuwaan waxaa ku jira baasweerada iimeelka iyo khadka interneedka,
4. Ardaygu marna lama wadaagi doono xogtiisa shaqsiga ah baraha interneedka,
5. Waxaa intaas dheer, haddii ardayga laga codsado xogta shaqsiga ah ama la dhibaateeyo qaabay tahayba, wuxuu aqbalayaa inuu arrintaan degdeg ugu sheego macalinka ama shaqaale kale,
6. Ardaygu masoo degsan doono, rakiban doono, ama haddii kale adeegsan doono softweer aysan oggolaan Waaxda Tignooloojiyada. Tan waxaa ku jira, laakiin kuma koobna softweer kasta ama barnaamij lagasoo dejiyay CD, xanbaare ama laga helay interneedka,
7. Ardaygu wuxuu ku dhaqmi doonaa dhammaan sharciyada xaquuqda daabacaada.

Xeerarka iyo Sharciyada Habdhaqanka Badqabka Baska Dugsiga

Dhammaan xeerarka Buug Gacmeedka Degmo Dugsiyeedka Lansing ayaa qabanaaya ardayda saaran baska dugsiga. Waxaa intaas dheer, xeerarka soo socda ee gaarka ah waa in la dhawraa sabab la xariirta shuruudaha badqabka ee gaarka ah ee ku xiran wadista baska, arday kasta oo jabiya xeerarkan ama gala falal kale oo anshax daro ah dusha baska ayaa waji kara digniinta anshaxa oo qoraal ah iyo/ ama ogaysiiska ka hakinta adeegga. Arday dugsiga laga hakiyay waa inuu helaa oggolaansho kasoo baxa maamulaha kahor intaan loosoo celin faa'iidada raacista baska.

1. Darawalka baska ayaa masuul ka ah badqabka baska dugsiga iyo rakaabka. **Ardaygu waa inay la shaqeeyaan ayna amarkiisa qaataan darawalka markasta.** Si loo hubiyo badqabka darawalka iyo rakaabka, ardayda waxaa mamnuuc ka ah inay soo gaalaan dhalo ama waxyaabo kale oo loo adeegsan karo hub ahaan (tusaale, kubada baseball ka, iskuutar, looxda lagu ordo, iwm.) oo ay lasoo fuulaan baska,
2. Korista iyo ka dagashada baska dugsiga waxaa maamulaaya darawalka, maamulaha iyo shaqaalaha dugsiga,
3. Albaabka bixitaanka xaalada degdega ah ayaa la adeegsan doonaa keliya marka darawalku amro waana inaan la taaban xili kale,
4. Ardaydu waa inay yimaadaan astaankooda baska shan (5) daqiiqo kahor xiliga ay baska raaci lahaayeen ayna ku sugaan aaga amaanka ah oo ka baxsan wadada. Ardayda ayaa baska u galaaya qaab nidaamsan wayna sii fadhii doonaan si dagan ilaa laga gaar waqtiga ay ka daganayaan baska. Madaxyada iyo gacmaha ayaa lagu hayn doonaa gudaha daaqadaha baska; lugaha lama dhigan karo bartamaha meesha la maro ee baska iyo sagxada xili kasta. Ardayda waxaa lagu amri doonaa inay joogsadaan ayna eegaan labada dhanba kahor inta aadan ka gudbin wadada horta baska,
5. Darawalka ayaa ka dooni kara ardayda inay fariistaan kuraas gaar ah markasta oo loo baahdo wuxuuna abuuri karaa shaxda fadhiga sababtaas awgeed,
6. Xogta ku saabsan astaannada baska iyo jadwallada waqtiga ayaa loo diri doonaa ardayda u qalma kahor inaan sanad dugsiyeedka la furin.
7. Ma jiri doonaan xayawaanka rabaayada ah ama xayawaanno kale oo loo ogol yahay baska.
8. Keliya ardayda fasaxa haysta ayaa loo ogol yahay baska.
9. Martidu ma raaci karaan baska dugsiga, tusaale ardayda inay isqorana raba, waalidiinta, ardayda aan dhigan Degmo Dugsiyeedka Lansing
10. Wadooyinka baska dugsiga, astaannada iyo jadwallada waqtiga waxaa abuuri doona Degmo Dugsiyeedka Heerka Dhexe ee Ingham. Isbadelo kasta oo lasoo jeedsho waxaa lagala hadli doonaa Madaxa Shaqooyinka ee Degmo Dugsiyeedka Lansing.

**ANSHAXA
BADQABKA LEH EE
BASKA DUGSIGA**

Habraacyada Habdhaqanka Badqabka Baska Dugsiga

Digniinaha iyo Hakinnada

Wadista baska dugsigu waa asxaan, maaha xaquuq. Waa muhiim in ardaydu raacaan heerka anshaxa badqabka leh intay saaran yihiin baska dugsiga. Darawalka baska ayaa lahaan doona awood uu kusoo saaro digniinta ashaxa ee qoraalka ah ama soojeedinta in arday laga saaro baska kaasoo jabiyay xeerarka Buug gacmeedkaan ama garay fal kale oo anshax daro ah.

Soo saarista Digniinta Habdhaqanka Xun

Darawalka ayaa soo saari doona digniinta qoraalka ah ee anshaxa, haddii danbigu uu yahay mid daran illaa uu ka abuurto khatar socota oo ku dhacda badqabka baska iyo ardayda saaran. Haddii habdhaqan aad u xun lagu kaco, codsiga hakinta ayaa loo dirayaa maamulaha.

Soo saarista Ogaysiisyada Hakinta

Nuqulka digniinta anshaxa baska ayaa loo gayn doonaa waalidka waxaana u gaynaaya ardayga. Foomka waa inuu saxiixaa waalidka uuna u keena darawalka baska asagoo ugusoo dhiibaaya ardayga xiliga xigta ee uu raacaayo baska.

1. Maamulaha ayaa masuul ka ah hakinta baska.
2. Ardayga la laalo masaalixdiisa bas raacida ma awoodi doono inuu baska fuulo muddada hakintu socoto. Darawallada ayaa soo xaadiri doona shirarka waalidka marka maamuluhu ka codsado. Ardayga subixii laga hakiyay baska subixii ayaa guriga lagu gayn doonaa baska galabtii.
3. Ardayga waxaa laga hakin doonaa baska dhammaadka shaqad abaska. Kiisaska aadka u daran ee carqada wayn ka jirto, ardayda dugsiga sare ayaa laga mamnuuci karaa wado gaar ah. Hakinnadaas wadada ayaa degdeg loogu sheegi doonaa maamulaha waxaana u sheegaaya darawalka. Marka arday laga hakiyo raacida baska asagoo dugsiga jooga, waa masuuliyad saaran maamulaha inuu la xariiro waalidiinta ayna diyaarshaan sida ardaygu ku tagaayo guriga kadib marka casharadu dhamaadaan. Ma jirto xili ardayga la dhahaayo u lugee guriga ayadoo uusan ogayn uusana fasixin waalidku. Arday laga reebay inuu raaco baska gaynaaya kana keenaaya dugsiga ayaa heli doona jadwalka caadiga ah ee gaadiidka degmada dugsigu u diyaarisay safarada gaaban, nashaadaadka ka baxsan manhajka iyo hawlaha kale ee dugsiga maamulaayo.

Cabashooyinka Ardayga

Ardayga aaminsan in darawal uu gaariga u wadaayo qaab aan amaan ahayn ama khaldan ayaa cabasho u gudbin kara maamulaha, kaasoo markaas la xariiro doona Maamulka Gaadiidka. Maamulka Gaadiidka ayaa baari doona cabashada kadibna qaadi doonta talaabo kasta oo loo arko mid muhiim ah. Natiijooyinka baaritaanka ayaa loo sheegi doonaa waalidka si hadal ah ama qoraal ah sida ugu dhakhsaha badan ee macquulka ah.

Talaabada Edbinta ah

Ku dhaqanka xeerarku waxay kor u qaadaa goob badqab iyo nidaam leh oo wax lagu baran karo. Dugsi kasta wuxuu lahaan doonaa barnaamijka cawaaqibiyada wanaagsan ee ku dhaqanka xeerarka dugsiga kuwaasoo ay ku jiri karaan: aqoonsiga hadalka iyo qoraalka, faa'iidooyinka gaarka ah, warbixinnada guriga, shaqooyinka bishii iyo abaal marinnada xuska xiliga.

Caawimaadaha Sixitaanka Dabeecada Ardayda

Ardayda aan ku dhaqmin xeerarka dugsiga ayaa waajihi doona taxanayaasha farogelinta ah ee lagu doonaayo in lagu saxo dabeecadooda. Dugsiga ardayga ayaa masuul ka ah soo saarida cawaaqibiyada ka dhalan kara habdhaqanka. Buug gacmeedka ayaa qabanaaya ardayda:

1. Jooga dhismaha dugsiga ama gaariga dugsiga;
2. Xaadirka ku ah dugsiga ama shaqo uu dugsigu maamulaayo;
3. Ku socda baska gaynaaya ama ka keenaaya dugsiga ama shaqo dugsigu maamulaayo;
4. Ardayda anshaxoodu meelay tahayba ama xiligay tahayba carqalad toos ah ku yahay shaqooyinka, anshaxa, ama faya dhawrka guud ee dugsiga iyo ardayda/shaqaalaha dugsiga;
5. Marka adeegsanayaan isgaarsiinta dugsiga ama ilaha kumbuyuutarka iyo ciwaannada ama adeegyada kale ee degmada.

Talaabada toosinta ah

Ardayda sida khaldan u dhaqma taasoo carqalad ku ah waxbarista iyo waxbarashada ayaa si kooban looga saari karaa fasalka. Marka ay dhacaan kiisaska noocaan ah, macalinka ayaa buuxin doona foomka soo jeedinta kadibna u diraaaya maamulaha sida ugu dhakhsaha badan ee waajibaadka waxbaristu oggolaanayaan, laakiin aan ka danbayn dhammaadka shaqada amaallintaas ee macalinka ilaa xaalada taagan ay si kale ka dhigaan maahee. Ogaysiiska talaabada edbinta ah waa in lagu qoraa faylka anshaxa ee ardayga.

Ogaysiiska Waalidka

Kiis kasta oo keenaaya hakin, waalidka ama ardayga (haddii uu jiro 18), ayaa loogu sheegi doonaa khadka taleefanka iyo/ama qoraal ahaan maalinta ardayga la hakiyo. Mararka qaar oo talaabo edbin ah la qaado, ardayga ayaa laga hakin karaa dugsiga sabab la xariirta baaritaan ku socda dhacdo. Haddii talaabada edbintu

Natiijooyinka Hormarsan ee Ardayga

dadaalka Waxbarashada

(Horner et al., 2009)

kobaca Dareenka Bulshanimo

(Bradshaw, Waasdorp, & Leaf, 2012)

natiijooyinka bulshada iyo tacliinta ee SWD

(Lewis, 2017; Tobin, Horner, Vincent, & Swain-Bradway, 2012)

dabeecadaha xoog u sheegashada oo hoos u dhaca

(Ross & Horner, 2009; Waasdorp, Bradshaw, & Leaf, 2012)

hoos u dhaca tirada isticmaalka daroogada/khamriga ee ardaydu soo sheegeen

(Bastable, Kittelman, McIntosh, & Hoselton, 2015; Bradshaw et al., 2012)

Edbinta Lasoo Yareeyay ee Dugsi Ka cayrinta

tixraacyada anshaxa xafiiska

(Bradshaw, Mitchell, & Leaf, 2010;

Bradshaw et al., 2012; Horner et al., 2009)

dugsi ka hakinta

(Bradshaw, Mitchell, & Leaf, 2010)

qabashada iyo meel ku xirida

(Reynolds et al., 2016; Simonsen, Britton, & Young, 2010)

Natiijooyinka Hormarsan ee Macalinka

fikirka Waxtarka Macalinka

(Kelm & McIntosh, 2012; Ross, Romer, & Horner, 2012)

caafimaadka nidaamka dugsiga iyo jawiga dugsiga

(Bradshaw, Kath, Bevans, Jalongo, & Leaf, 2008;

Bradshaw, Kath, Thornton, & Leaf, 2009)

natiijooyinka bulshada iyo tacliinta ee SWD

(Lewis, 2017; Tobin, Horner, Vincent, & Swain Bradway, 2012)

fikirka badqabka dugsiga

(Horner et al., 2009)

Waa maxay Farsamooyinka Sixitaanka ah?

Ka hadal oo ka dood baahiyaha bulshada dugsiga.

Dhisida xariiro caafimaad leh oo u dhaxeeya macalimiinta iyo ardayda.

Yaraynta, kahortaga, iyo wax ka badalka habdhaqanka.

Xalinta waxyeelada iyo soo celinta xariirada wanaagsan.

Xalinta rabshada, la xisaabtanta shaqsiyaadka iyo kooxaha.

wadato iskuul ka hakin, ma jiro arday laga saaraayo dhismaha dugsiga inta lagu jiro saacadaha dugsiga ilaa in waalid ama qof kale oo masuul ah lala xariiro maahee. Haddii waalid aan ahayn kan masuuliyada leh, kaasoo sharciyan awood u leh inuu arko diiwaannada ardayga, doonaayo inuu hel nuqullada xogta hakinta oo boostada gurigiisa loo dir, waa masuuliyad saaran waalidkaas inuu dugsiga siiyo ciwaanka saxda ah.

Si loo dhiiri geliyo in ardaydeenu yeeshaan dabeecad badqab leh oo la aqbali karo, maamulayaasha dugsiga iyo shaqaalaha ayaa qaadi kara talaabo ay ku jiri karaan talo bixin, cadaalad sixitaan ah, dhex-dhexaadin, maaraynta rabshada iyo/ama tixraacyada wakaaladaha bulshada. Waalidku waa inay la xariiraan maamulaha markay qabaan walaacyo.

Farsamooyinka Sixitaanka ah

Cadaalada Dhaqan celinta waa barnaamijka xalinta rabshada si amaan ah kaasoo diirada saaraaya inuu isku keeno ardayda falka ku lugta leh, si loo helo qaabab lagu daaweeyo waxyeelada la gaystay. Barnaamijku wuxuu diirada saaraa xaaladaha rabshadaha ee ka dhaca dugsiyada ayagoo la shaqaynaaya dhammaan dhinacyada saamayntu gaartay.

Fududeeyaasha Cadaalada Dhaqan celinta ayaa jooga goobta waxayna diyaar u yihiin marka xaalado ka dhacaan dugsiga. Cadaalada Dhaqan celintu waxay xal u raadisaa sababta keentay rabshada, ayadoo haddana la hormarinaayo xirfadaha kor u qaadista xalinta rabshada iyo u dhimrinta.

Hanaanka cadaalada Dhaqan celintu waa sida soo socota:

- 1. Soo gudbin:** ardayga waxaa usoo gudbinaaya cadaalada Dhaqan celinta shaqaalaha, maamulayaasha, ama asaga qudhiisa;
- 2. Qorista:** fududaayeesha ayaa la kulmaaya dhammaan dhinacyada si toos ah si ay ugala hadlaan waxa dhacay, saamaynta waxa dhacay, iyo waxa ardaygu u baahan yahay si looga gudbo arintaan. Kadib markay ardayda si gaar ah ula kulmaan, ardayda ayaa go'aansanaaya haddii ay doonayaan inay ka qaybgalaan shir midaysan;
- 3. Mareegta:** Dhammaan dhinacyada ayaa shir wadajir ah qaadanaaya ayadoo fududeeye uu dhex-dhexaadinaayo hadalka. Ardayda ayaa la waydiinayaa waxa dhacay siday u arkaan, cidda saamaynta ku leh iyo qaabka, iyo waxa u baahan in la sameeyo si waxyeelada loo saxo;
- 4. Heshiis:** Ardayda ayaa intaas kadib galaaya heshiiska sida ay u qorshaynaayaan in xaaladaan looga gudbo, ayagoo sheegaaya sida ay u xalin doonaan rabshada, sida ay iskaga ilaalin karaan in rabshadu soo laabato mustaqbalka, iyo sida ay doonayaan inay uga jawaabaan xaaladaha mustaqbalka imaan kara;
- 5. Dabagalka:** Dhex-dhexaadiyaasha ayaa kusoo afjari doona mareegta Xog Aruurin Kooban, oo waydiinaaya ardayda sida ay u arkaan hanaanka dhex-dhexaadinta. Kow iyo labaatan maalin kadib shirka guud, dhex-dhexaadiyaasha ayaa dabagal ku samayn doona Xog Aruurinta Muddada Dheer, ayagoo eegaaya hormarka ardaydu ka gaareen xalka rabshadooda.

Natiijooyinka La Higsanaayo

Cadaalada Dhaqan celintu waxay xal u heshaa aasaaska rabshada:

1. Waxay adkaysaa hufnaanta waxayna ku boorisaa dadka khaladka gaystay inay saxaan khaladka uu sababay habdhaqankoodu;
2. Waxay ku boorisaa ardayda wayeeladu gaartay inay qeexaan waxa ay u baahan yihiin si loo daaweeyo dhibka soo gaaray; Macalimiinta ayaa kala shaqayn doona carruurta (iyo mararka qaar qoysaskooda) farsamooyinka xalinta rabshada ee amaanka ah."

Farsamooyinka Sixitaanka ah waa qaab aan isku dhafnayn, oo edbin bilaa ciqaab ah lagu sameeyo.

Farsamooyinka Sixitaanka ah waa caawimaado diirada saaraaya ardayga kuwaasoo loo sameeyay inay abuuraan xariir wanaagsan oo dhex mara dhammaan ardayda (Kline, 2016). Waxaa jira qayb kahortag ah iyo qayb ka falcelin ah oo ku jirta farsamooyinka Sixitaanka ah kuwaasoo awooda, dabcana ay tahay inay awoodaan, inay ku shaqeeyaan si dheelitiran si ay u keenaan natiijada loo baahan yahay (Watchel, 2013). Qaybta "kahortaga ah" ee farsamooyinka Sixitaanka ah waxay diirada saartaa abuurista goobo waxbarasho oo sinaan iyo cadaalad leh iyo inay kobciso xariirada wanaagsan; halka qaybta "ka falcelintu" ay diirada saarto dayactirka waxyeelada iyo xal u helida rabshada (Evans & Vaandering, 2016).

Baaritaannada iyo La wareegida

Baaritaannada: Baaritaannada ardayda, agabka gaarka ah ee ardayga, qaanadaha iyo gaadiidka matoorka ku shaqeeya ayaa la fulin karaa sida waafaqsan xeerarka quseeya, si loo dhawro badqabka iyo amaanka ardayda, macalimiinta, martida iyo hantida dugsiga.

Shaqaalaha Ogolaanshaha Haysta: Shaqaalaha loo ogol yahay inay sameeyaan baaritaanno waxaa ku jiri kara maamule kasta, kaaliyaha maamulaha, xubnaha Waaxda Badqabka Dadwaynaha, ama sarkaal kale oo dugsiga oo uu u xil saaray maamuluhu inuu sameeyo baaritaannada.

Baaritaannada Ardayda

Shaqaalaha dugsiga ee loo fasaxay ayaa samayn kara baarista arday, boorsada buugta, boorsada dhabarka ama sheey kale oo ardaygu leeyahay ama alaabtiisa haddii ay shaki macquul ah ka qabaan ayna baaritaan u baahdaan. Xaaladaha gaarka ah, baaritaannada qori tuurka ah ayaa muhiim noqon kara. Shaki macquul ah oo keenaaya baaritaan waxaa laga wadaa xaaladaha keeni kara in qof macquul ah aamino in baarista qof gaar ah, meel ama sheey ay keeni karto in la helo:

1. Cadaynta jabinta xeerka maxaliga ah ama sharciga gobalka/ federaalka;

2. Cadaynta jabinta xeerka Buug gacmeedka iyo xeerka kale ee Gudigga Waxbarashada ama xeerarka maamulka;
3. Sheey kasta oo keeni kara khatar waxyeelo jireed ama cudur ku dhaca arday, shaqalae, marti ama hantida dugsiga, haddii uu yaalo dhismaha dugsiga, munaasabad dugsigu maamulaayo ama baska aadaaya ama ka imaanaaya dugsiga.

Marka uu jiro shaki macquul ah iyo si loo difaaco caafimaadka, badqabka, ama faya dhawrka ardayda ayadoo kormeer ay samaynayso degmada dugsiga, maamulaha ama wakiilkiisa ayaa baari kara ardayda. Labo qof oo waawayn waa inay joogaan inta lagu jiro baarista ardayga.

Haddii ardaygu diido inuu ku dhaqmo, iskuday ayaa la samayn doonaa si loola xariiro waalidka arinta ayaana loo gudbin doonaa Waaxda Badqabka Bulshada ama wakaaladaha kale ee sharci Fulinta, ayadoo loo maraayo si habboon. Waaxda Badqabka Dadwaynaha ama Wakaalada kale ee Sharci Fulinta ayaa samayn doonta baarista jirka ee ardayga sida uu qabo sharcigu.

Baaritaannada Qaanadaha

Dhammaan qaanadaha Degmo Dugsiyeedka Lansing waa hanti ay leedahay degmadu waxaana kormeeraya maamulaha dugsiga ama wakiilkiisa. Ma jirro waqti degmada dugsigu ay ka tanaasulayso maamulkeeda gaarka ah ee qaanadaheeda. Ardayda waxaa mamnuuc ka ah inay ku xirtaan quful gaar ah qaanadaha dugsiga. Shaqaalaha Oggolaanshaha Haysta ayaa ka saaraaya qufulo kasta oo gaar ah oo lagu xirto qaanadaha.

Qufulada dugsiga ayaa la siiyaa ardayda si ay ugu qancaan ayna si ku meel gaar ah u adeegsadaan. Ardaydu waa inay u adeegsadaan qaanadaha keliya inay gashtaan agabka la xariira dugsiga iyo alaabaha la ogol yahay sida jaakadaha, sigisaanta, agabka labiska iyo qadada. Ardayda ayaa si gaar ah masuul uga ah agabka ku jira qaanadahooda lamana wadaagi karaan qaanadooda ama biinka qaanadooda ardayda kale.

Baaritaannada isdhaafka ah ee qaanadaha dugsiga ayaa la samayn doonaa. Shaqaalaha Oggolaanshaha Haysta ayaa baari kara qaanadaha iyo waxyaabaha ku jira qaanadaha markay doonaan, ayagoon u sheegin ardayga aana fasax ka qaadan waalidka/Masuulka ardayga. Eeyga wax baara iyo qalab aqoonsi leh ayaa loo adeegsan karaa in lagu sameeyo baaritaan goos-goos ah qaanadaha. Labo (2) qof oo waawayn waa inay joogaan inta lagu jiro baarista qaanada.

Haddii sarkaalka sharci fulinta ee samaynaaya baarista qaanada arday uu haysto amarka baarista ee baaritaankaas, maamulaha ama wakiilkiisa ayaa si degdeg ah u gaynaaya sarkaalkaas qaanada loo xilsaaray ardayga una fasaxaaya inuu baaro qaanada. Markasta oo ay suurtagal tahay, baarista noocaas ah waa in la sameeyaa asagoo uu joogo maamulaha ama wakiilkiisa. Sarkaalka sharci fulinta ayaa baari kara qaanada asagoon amarka baarista haysan haddii uu ogolaado baarista qofka qaanada isticmaalaaya.

Haddii sarkaalka sharci fulinta, oon ahayn sarkaalka ka socda Waaxda Badqabka Bulshada ee Degmo Dugsiyeedka Lansing, uu doonaayo inuu baaro qaanad la siiyay arday asagoon fasax haysan, maamulaha ama wakiilkiisa ayaa waydiin doona nooca xogta ku qasabtay sarkaalka inuu aamino in caddaynta danbi lumi doonto, la burburin doono ama la fogayn doono haddii baarista iyo la wareegista aan degdeg loo samayn, kahor intaan fasaxa la siin. Haddii aamulaha dugsiga ama wakiilkiisu uusan ku qancin dalabka sarkaalka, wuxuu u fasaxayaa sarkaalka inuu ku baaro awoodiisa sharci laakiin kama qaybgeli doono baarista. Maamulaha ama wakiilkiisa waa inuu dhacdada u sheegaa isla markaba Agaasimaha Waaxda Badqabka Dadwaynaha, kaasoo u sheegi doona cida ka saraysa sarkaalka dhacdada.

Qalal

Waxyaabaha la aamino inay la xariiraan fal sharci daro ah ama jabinta xeerka Buug Gacmeedka, xeerka Gudigga, sharciga maamulka, ama kaasoo keenaaya waxyeelo jireed ama xanuun ku dhaca arday, shaqaale, marti, ama hanida dugsiga waxaa la wareegi kara qofka samaynaaya baaritaanka. Alaab kasta oo lala wareego baarista awgeed waxaa lagu wareejin doonaa Waaxda Badqabka Bulshada ama wakaalada kale ee sharci Fulinta. Alaabaha lala wareego ayaa laga yaabaa inaan lasoo celin.

Baarista Gaariyaasha

Shaqaalaha Oggolaanshaha Haysta ayaa baari kara gaariyaal kasta oo la keeno dhismaha dugsiga uuna wato arday markay doonaan haddii ay si macquul ah uga shakiyaan inay gaariga ku jiraan:

1. Cadaynta jabinta xeerka maxaliga ah ama sharciga gobalka/ federaalka;
2. Cadaynta jabinta Xeerka iyo xeerka kale ee Gudigga Waxbarashada ama xeerarka maamulka;
3. Sheey kasta oo keeni kara khatar waxyeelo jireed ama cudur ku dhaca arday, shaqaale, marti ama hantida dugsiga, haddii uu yaalo dhismaha dugsiga, munaasabad dugsigu maamulaayo ama baska aadaaya ama ka imaanaaya dugsiga.

Baarista noocaas ah waxaa lagu samayn doonaa ayadoon ardayga loo sheegin. Ardayda diida inay la shaqeeyaan baaritaanka gaariga ayaa si degdeg ah u lumin doona masaalixda gaari wadista iyo baakinka waxaana la marsiin doonaa talaabo edbin ah oo dheeraad ah sida ku cad Buug Gacmeedka.

Si loo difaaco caafimaadka, badqabka ama faya dhawrka ardayda iyo bulshada dugsiga, sharci Fulinta ayaa lala xariiri doonaa si ay gacan uga gaystaan gaariga uu dugsiga la yimid qof aan ahayn arday. Eeyga wax baara iyo qalab aqoonsi leh ayaa loo adeegsan karaa abuurista shaki macquul ah iyo in lagu sameeyo baaris.

Gacan qabashada ama Gardaduubka ay sameeyaan Shaqaaluhu

Xakamaynta Degdega ah

Xakamaynta Degdega ah lama adeegsan karo in ka badan inta muhiimka u ah in ardaygu xakameeyo caradiisa.

- Lama hayn karo wax ka badan 15 daqiiqo ardayda dugsiga hoose;
- Lama hayn karo wax ka badan 20 daqiiqo ardayda dugsiga dhexe/sare;
- Haddii ay ka badato 15/20 daqiiqo:
 - Taageero dheeraad ah ayaa loo baahan kara (tusaale, shaqaale kale, kalkaaliso, ama shaqaale kale oo muhiim ah.)

Degmo Dugsiyeedka Lansing uma ogola shaqaalaha inay adeegsadaan ciqaab jireed (adeegsiga ama ku hanjabida ciqaab jireed si loo badalo handhaqan) ka dhan ah arday. Xanibaada Jirka ee Degdega ah ayaa la xariirta in ardayga jirka la qabto taasoo ka hortagaysa ama si wayn u xakamaynaysa dhaqdhaqaaqa ardayga. Xanibaada Jirka ee Degdega ah waa xalka ugu danbeeyay ee farogelinta badqabka xaalada degdega ah. Xanibaada Jirka ee Degdega ah waa fursad ardayga loo siinaayo inuu naftiisa ku xakameeyo.

Shaqaalaha ayaa loo ogol yahay inay adeegsadaan xanibida jireed (halkii ay ka adeegsan lahaayeen "xoog") ka dhan ah arday si:

1. Uga difaacaan naftooda ama qof kale weerar gacan qaad ah
2. Uga difaacan ardayga inuu naftiisa waxyeelo u gaysto
3. Si ay u joojiyaan carqalad keeni karta dhaawac jireed oo ku dhacda qof
4. Inay kala wareegaan ardayda hub ama sheey kale oo khatar ah
5. Inay difaacaan hantida
6. Inay jir ahaan u xakeeyaan arday samaynaaya fal carqaladayn ah oo ka dhan ah xarunta waxbarashada kaasoo ku fashilmay inuu raaco amarada afka looga sheegaayo si uu u joojiyo dhaqankaas. Ka xaynta jirka la qabto waa taabashada ama qabashada ardayga ayadoo la adeegsanaayo taabashada ugu yar si loogu riixo inuu meel ka dhaqaaqo oo tago meel kale
7. Degmada dugsiga ayaa leh xaquuqaha la hadlida ardayda si loo baaro cilad ka dhalatay dugsiga, ama baska, iyo munaasabadaha dugsiga la xariira.

Farogelintu waa inay noqotaa mid badqab leh, habboon, macquul ah oo ku eg darnaanta habdhaqanka, da'da iyo heerka kobaca ardayga, xajmiga jireed, jinsiga, caafimaadka jireed iyo xaaladaha dhimirka, iyo taariikhda shaqsigah (xad gudubka jireed ama galmo ama uurkutaalada).

Habdhaqannada Keeni kara Talaabo Edbin ah

Kuwaan soo socda waa tusaalayaasha falalka xun ee ardaydu ku mutaysan karaan edbin. Talaabada gaarka ah ee edbinta ayaa lagu jaan goyn doonaa darnaanta falka xun iyo xaaladaha ku xeeran.

Kjaladaadka Yaryar

Habdhaqannada saamaynta xun ku leh goobta dugsiga.

Khaldaadka Dhexdhexaadka ah/soo noqnoqda

Waa habdhaqannada abuuray qaska sida wayna carqalada ugu ah goobta dugsiga, laakiin aan khatar ku ahayn ardayda, dadka kale ama hantida, AMA aan keenayn dhaawac wayn.

Khaladaadka Waawayn

Habdhaqannada khatarta ku ah caafimaadka iyo badqabka ardayga, ardayda kale, shaqaalaha ama hantida. Anshax darada joogtada ah ee ay waxba ka tari waayeen tallaabooyinka sixitaanka ah.

Luuqada Cayda ah (Heerka 1-5) Waa fariin hadal ah oo adeegsata erayada si khaldan ayna ku jiri karana, laakiin aan ku koobnayn magacyada xun oo dadka loogu yeero, iyo waxyaabaha galmada ah.

Aalkolada (heerka 2-6) Haysashada iyo adeegsiga khamriga iyo waxyaabaha aan khamriga ahayn ayaa mamnuuc ah. Khamrada, oo sidoo kale loogu yeero magaceeda kiimikada ee ethanol, waa daroogo miyirka badasha taasoo ku jirta maadooyinka cabitaannada sida khamrada, qalaca, iyo biirka (calaqa adag). Waxaa loo aqoonsan yahay maado raaxo, taasoo keenta sifooyinka lagu yaqaano marqaanka khamrada ("cabsanaan").

Arson (heerka 6) Waa gubista kasta ah ama doonista isgubida dhisme kasta ama hanti ay leedahay, kiraysatay, ama daynsatay degmada dugsiga ama hantida qofta.

Weerar (jireed) (Heerka 3-6) Qof doonaaya inuu sababo ama isku dayaaya inuu sababo waxyeelo jireed oo ku dhaca qof kale asagoo adeegsanaaya rabshad (tusaale, shaqaale ama ardayda).

Hanjabaada Bamka (heerka 3-6) Samaynta hanjabaada bamka ama hanjabaad lamid ah oo lagu sameeyo dhismaha dugsiga, hantida kale ee dugsiga, ama munaasabada la xariirta dugsiga.

Xoog sheegashada (Heerka 1-6) Waxaa lagu qeexaa falal kasta oo soo noqnoqda oo qoraal ah, hadal ah, ama jirka ah, ayna ku jiraan xoog u sheegashada baraha internetka [tusaale, xariir kasta oo oonleen ah, ayna ku jiraan, laalkiin ku koobnayn falalka oonleenka lagu diro, sida internetka, taleefanka ama moobilka, caawiyaha casiriga ah ee qofka (PDA), ama aalada wayarleska ee gacanta lagu qabto] kaasoo, ayadoon laga eegayn mawduuceeda ama ujeedada laga lahaa, loogu talagalay ama uu qof macquul ah u arki karo inay waxyeelo ku tahay hal (1) arsay ama ka badan si toos ama ana si dadban ayadoo la samaynaayo waxyaabaha soo socda:

1. Si wayn carqalad ugu ah fursadaha, faa'iidooyinka, ama barnaamijyada waxbarashada ee hal (1) arday ama ka badan;
2. Si xun u saamaynaysa awooda ardayga ee ka qaybgalka ama ka faa'iidaysiga barnaamijyada waxbarashada degmada dugsiga ama shaqooyinka ayagoo ardayga gelinaaya cabsi macquul ah oo la xariirta waxyeelada jirka ama abuuraysa walaac dareen oo muuqda;
3. Inay waxyeelo muuqata oo wayn ku yeeshaan caafimaadka jirka iyo dhimirka ardayga; iyo/ama
4. Inay sababaan carqalad wayn oo ku dhacda, ama fawdo wayn, nidaamka shaqada dugsiga.

Xoog u sheegashada ayaa noqon karta mid jireed, hadal, dhimir, ama isku darka saddexdoodaba. Tusaalayaasha qaar ee xoog u sheegashada ayaa ah:

1. Jirka: wax ku dhufasho, laadis, calyo ku tufid, riixid, hantaaruro; qaadashada iyo/ama waxyeelaynta alaabaha qofka, ka xoogida lacagta, jidgoynta ama xirida dhaqaaqa ardayga, taabsho jireed oon ardaygu ogolaan.

2. Hadal: caynta, ku shactiraysiga, aflagaadada, magac ugu yeerida, u hanjabida.
3. Dhimirka: xan ka faafinta, kaga faa'iidaysiga xariirada bulshada, cadaadinta, ama samaynta takoor bulsho/dhaleecayn, xoogid, ama caga juglayn. Arintaan ayaa ku imaan karta dhawr qaab oo kaladuwan, ayna ku jiraan laakiin aan ku koobnayn qoraallada, iimeelada, boostiyada baraha bulshada, iyo saqirada.
4. Xoog u sheegashada oonleenka: xariir kasta oo oonleen ah, ayna ku jiraan laakiin aan ku koobnayn falalka oonleenka lagu diro, sida interneedka, taleefanka ama moobilka, kaaliyaha casriga ah ee shaqsiga ah (PDA), ama aaladaha wayarleska ee laqaato.
5. Dhibaataynta Isirka/Qoomiyada ama Caga juglaynta: Falka xun ee ujeedada leh ee dhibaataynta ama u caga juglaynta qof sabab la xariirta midabkiisa, asalkiisa ama isirkiisa.
6. Dhibaatayn galmo ama Caga juglayn*: Falalka aan la mahadin ee galmada, shactiraysiga, ku kaftamida, hadalada, ama su'aalaha, hadal ahaan ama jir ahaan, oo ku aadan qof kale sabab la xariirta jinsigiisa ama dookhiisa galmada. Waxaa sidoo kale ku jira codsiga asxaannada galmada ama falka hadalka ama jirka ee galmada la xariirta marka falka noocaas ah uu leeyahay ujeedo ama saamayn carqalad xun ku ah shaqada waxbarashada ardayga asagoo abuuraya cagajuglayn, colaad ama goob waxbarasho oo fawdo ah.

Degmo Dugsiyeedka Lansing waxay mamnuucaysaa dhibaatayn galmo ee sharci darada ah. Manuucidaan ayaa qabanaysa anshax xumada galmada ee ardaydu kula kacaan ardayda kale, shaqaalaha degmada, xubnaha gudiga ama adeeg bixiyaasha dugsiga, oo lagu sameeyo dugsiga ama goob munaasabad ama shaqo dugsigu ka socoto.

Arday kasta oo aaminsan in loo gaystay dhibaataynta galmada mamnuuca ah waa inuu degdeg ugu sheegaa maamulaha, macalinka ama saraakiisha kale **Ilaalinta Xeerka Degmada (arag Bogga 6 aad)**. Waalidiinta ayaa sidoo kale soo sheegi kara walaacyadaan.

Ardayda ama shaqaalaha lagu ogaado inay sameeyeen falalka anshax xumada galmada oo ay ku jiraan falalka galmada aan la aqbalin ama qasabka ah ama fal galmo la xariirta

ayaa edbin degdeg ah lagu samayn doonaa. Edbinta waxaa ku jiri kara, haddii xaaladaha jira saamaxaan, hakinta ama cayrinta arday iyo hakinta shaqada ama cayrinta shaqaalaha.

Khiyaanada/Marin habaabinta (heerka 1-4) Inaad keento shaqo been abuur ah ood ka dhigayso mid aad adigu samaysay ama siinta ardayda kale jawaabaha imtaxaanka ama nuqulka shaqada. Tayada shaqada lagama eegi doono marka la qaadaayo go'aaminta talaabada edbinta ah.

Handhaqanka Fawdada ah (heerka 1-6) Fal kasta oo ka dhaca gudaha ama aaga dugsiga, ayna ku jiraan fasalka, kaasoo khatar ah ama carqalad ah halisna gelinaaya badqabka ardayda, shaqaalaha iyo dadka kale, ayna ku jiraan kan qofkaas fawdada abuuraya. Tan waxaa ku jira laakiin kuma koobna: tuurista kubadaha barafka, dhagaxaanta, ama agabka kale; xanibida kaamirooyinka amaanka; riixida; xiirida; qaylinta; ama ku ordida hoolka; iyo abuurista, daawashada ama kicinta falalka xun ee ardayda lagu imtaxaani doono. Inaad isha ka daawato fal qof xoog loogu sheeganaayo ama dagaal ayaa loo arki karaa fal fawdo ah.

Isticmaalka Khaldan ee Aalada Isgaarsiinta Oonleenka ah (ECDs) (Heerka 1-3) Aalad oonleen ah oo leh awood lagu diro fariimaha ayadoo la adeegsanaayo interneedka, baakadaha xogta, ama meelaha kale ee Wi-Fi ga laga galo. Inaad haysato ECD yada waa lagu ogol yahay tilmaamaha ku qoran bogga 6 ee Buug Gacmeedka.

Dhibaataynta Isirka/Qoomiyada ama Caga juglaynta (heerka 1-5) Falka xun ee ujeedada leh ee dhibaataynta ama u caga juglaynta qof sabab la xariirta midabkiisa, asalkiisa ama isirkiisa.

Qaraxyada/Alaabaha Shilka (Heerka 1-6) libinta, Haysashada, ama Adeegsiga qaraxyada ama aaladaha shilka ayna ku jiraan bamka iyo hubka.

Boob/Dhaca (heerka 2-6) Ka qaadashada lacag ama hanti (wax qiimo leh) qof si xoog ah adoo adeegsanaaya awood jireed ama mid cagajuglayn ah.

Ganbaleelada Beenta ah/Wicitaannada 911 (heerka 2-5) In si been abuur ah loo daaro nidaamka ganbaleelka dabka iyo/ama in si khiyaano been ah loo waco Xarunta Xaaladaha Degdega ah ee 911 adoo jooga dhisme kasta ama xarun dugsigu leeyahay.

Sheegashooyinka Beenta ah ee Dhibaataaynta ama Weerarka Galmada

Ardayda sida kaska ah u sameeya warbixinta beenta ah, ayagoo soo gudbinaaya Cabashada Rasmiga ah ee been abuurka ah, ama hadal been ah sheegaaya ama soo diraaya xog been ah inta lagu jiro hanaanka cabashada Ttile IX ayaa loo arkayaa fal jabinaaya Xeerka Buug Gacmeedka Ardayda. Fal danbiyeedyada noocaas ah, ardayda ayaa lagula xisaabtami karaa si waafaqsan Cabirka Anshaxa/Faragelinta.

Dagaalka (heerka 2-6) Taabashada jireed ee gacan qaadka la ishaafsado. Fadlan ogoow in cawaaqibiyada ka dhasha dagaalka ardayda fasallada K-6 ay yihiin sida soo socota: danbiga 1aad hal (1) ilaa sagaal (9) maalmood oo dugsiga laga cayrsho; danbiga 2aad ayaa keeni kara in ardayga la geeyo xafiiska Dhaqanka Dugsiga ayadoo la raacinaayo Dukumiintiyada 7 Arrimood, dagaallada intaas kadib - waxaa la gaynayaa Xafiiska dhaqanka ayadoo laga yaabo in dugsiga gabi ahaanba laga saaro.

Fadlan ogoow in cawaaqibiyada ka dhasha dagaalka ardayda fasallada 7-12 ay yihiin sida soo socota: **dagaalka 1aad** 1-9 maalmood oo dugsiga laga cayrsho; **dagaalka 2aad** rwaxaa loo gudbinayaa Xafiiska Dhaqanka Dugsiga; **Dagaallada kasi danbeeya** waxaa la gayn doonaa Xafiiska Dhaqanka Dugsiga ayadoo laga yaabo in dugsiga dhan laga saaro.

Saxiixa beenta ah (heerka 1-5) Adeegsiga ama qorista magaca ama aqoonsiga qof kale si loogu helo, ama been looga sheego waqtiyada, taariikhaha, buundooyinka, ciwaannada, ama xogta kale, ayna ku jiraan foomamka dugsiga.

Khamaarka (heerka 1-5) Khamaarka ayaa ah mid sharci daro ah wuxuuna keenayaa in dugsiga lagaa cayrsho. Khamaarku waa aqbalida lacag ama wax kale oo muhiim ah oo aad ku helayso fal aan la hubin.

Fal burcadeedka (heerka 1-6) Soo bandhigida astaamaha burcada ama muujinta dabeecadaha ama ishaarooyinka astaanta u ah xubnaha burcada; abuurista, u ol-olaynta ama kobcinta falalka halista ku ah badqabka ama faya dhawrka dadka kale ama ka qaybgalka falalka loogu talagalay in dadka kale lagu cabsi gasho; ka qaybgalka falalka loogu talagalay inay kiciyaan fawdo.

Khatar gelinta (heerka 1-5) Ku sabida dadka kale khiyaano ama xadgudub kaasoo abuuraa khatar jireed, maskaxeed ama dareen kaasoo ay qasab tahay in qofku u

dulqaato si uu xubin uga noqdo koox, urur, ama dabaqad. Doonista qofka doonaaya inuu kooxda galo lagama eegi doono marka la go'aaminaayo talaabada anshaxa.

Amar diidada (heerka 1-5) ku fashilmida adeecida, ku dhaqanka, ama fulinta amarka macquulka ah ee kasoo baxa shaqaalaha dugsiga (maamulaa, macalinka, xoghayaha, masuulka, shaqaalaha maqaayada, shaqaalaha amaanka, kaaliyaha ama darawalka baska).

Caga juglaynta/Dabagalka/Hanjabaadaha (Heerka 1-6) Gelinta qof kale cabsi muuqata oo la xariirta waxyeelo jireed adoo adeegsanaaya erayo hanjabaad ah ama fal kale, laakiin aan lasoo baxayn hub ama qofka gelinayn weerar jireed. Sidoo kale waxaa ku jira habdhaqan kasta (qoraal, hadal ama jireed) kaasoo leh leeyahay ujeedo ama saamayn carqalad xun ku ah shaqada waxbarashada ardayga ama abuuraa cagajuglayn, colaad ama goob waxbarasho oo fawdo ah.

Buruburin Kas ah (heerka 1-6) Burburinta kaska ah ama duminta hanti ay leedahay, ama kiraysatay, ama dayn ku ah nidaamka dugsiga ama hantida (ayna ku jiraan gaariyaasha) dadka u shaqeeya dugsiga ama jooga markaas dugsiga.

Marijuana iyo Waxyaabaha Kale ee Maanka Dooriya (heerka 2-6) libinta, Haysashada, ama Qaybinta daroogooyinka sharciga ah ama sharci darada ah, iyo adeegyada daroogada ayaa mamnuuc ah. Xeerkaan waxaa ku jira, laakiin aan ku koobneyn, daawooyinka la xakameeyo ee lagu daray cuntada/cabitaanka (kuwa la ruugo, iyo kuwa u eg daroogada). (Waxaan ku jirin daawooyinka la qaato si waafaqsan Xeerka Maamulka ee tirsigiisu yahay. 5141.3). Ogoow in cawaaqibiyada haysashada/isticmaalka daroogooyinka sharciga ah ama sharci darada ah iyo/ama adeegyada daroogu waa sida soo socota: **danbiga 1aad** 3-9 maalmood dugsiga lagaa cayrsho adoo lagu diraayo wakaalada daroogada oo baxsan dugsiga; **danbiga 2aad** wuxuu keeni karaa in lagu geeyo Xafiiska Dhaqanka Dugsiga adoo lagu raacinaayo dukumiintiyada 7 sababood iyo in lagu diro wakaalada baxnaaninta isticmaalka maandooriyaha.

Ciyaal suuqnimada iyo faduulinta galmo (heerka 1-5) Falka adeegsiga ciyaal suuqnimada ama luuqada galmada la xariirta ee hadalka ama qoraalka ah, haysashada sawirada dadka qaawan, samaynta iljabinta anshax xumada ah ama falalka ama samaynta fal galmo quseeya adoo jooga dhismaha dugsiga, baska dugsiga ama munaasabad ama hawl dugsigu qabanaayo.

Anshax Xumo joogto ah (level 1-6) Anshax xumo joogto ah iyo/ama jabinta joogtada ah ee xeerka iskumid ah.

Haysashada ama adeegsiga Qori boonbale ah/Wax u eg ama Hub Macmal ah/Qaabka hubka leh (heerka 1-6) Haysashada ama adeegsiga wax u eg hubka/qori boonbale ah, ama wax leh astaamaha hubka. Tusaalayaasha waxaa kamid ah laakiin kuma koobna: qoryaha boonbalada, qoryaha filimaanta ama masraxa, bastoorad caag ah, naqshadaha, astaamaha hubka ama aalad kale oo loo sameeyay in laga dhigo hub. Qoryahaan hubka u ah MA awoodaan inay xabad ka dhacdo.

Haysashada ama Adeegsiga Qorisga Airsoft (Heerka 1-6) Haysashada ama adeegsiga Qoriga Airsoft ama hub kale/qori kale kaaso ay ka dhacaan faniino sida miraha caaga ah oo ku shaqeeya gaaska, cadaadiska aariyada, ama dheemiska ah. Qoryaha Airguns/ BB looma arko inay yihiin hub KUMANA jiraan qexitaankaan.

Weerarka Galmada (Heerka 1-6)* Degmo Dugsiyeedka Lansing waxay si degdeg ah u baaraysaa warbixinta waxayna go'aaminaysaa heerka uu gaaray xadgudubka ka dhanka ah Buug Gacmeedka Ardayda eedegmada. Degmo Dugsiyeedka Lansing waxay mamnuucaysaa taabashada galmada ee u dhaxaysa ardayda jooga dugsiga, ama saaran baska dugsiga, ama jooga munaasabada dugsigu qabanaayo. Degmadu uma dulqaadan doonto falalka ka dhanka ah ardayda ee keenaaya weerarka galmada ama falka galmada noocuu rababa ha noqdee.

Weerarka Galmada waxaa sharciyan/danbi ahaan lagu qeexaa Fal Danbiyeedka Galmada oo leh heerarka koow illaa afraad, kaasoo ay ku jiraan fal kasta oo galmo oo loo gaysto qof kale, si xoog ah iyo/ama si kasoo horjeeda doonista qofka, ama fal kasta oo galmo oon la qasbi karin kana dhan ah doonista qofka ayadoo dhibanuhu uusan awoodin inuu ogolaado iyo ayadoo awood ama xoog loo adeegsaday ama loo hanjabay. Adeegsiga awooda sharci ayaa sidoo kale ah nooc qasbid ah.

Qof jira 15 ama ka yar ma bixin karo oggolaansho sharci falalka galmada. Buug gacmeedka ardayga ayaa mamnuucaaya falalka galmada ayadoon laga eegayn da'da. Haddii fal noocaas ah ka dhaco baska dugsiga, ama munaasabad dugsigu maamulaayo, ardaygu waa inuu falka usoo sheegaa labadaba shaqaalaha Degmo Dugsiyeedka Lansing (tusaale, maamulaa, macalinka, badqabka bulshada, ama Saraakiisha Illaalinta Sharciga ee Degmada) iyo laanta sharci Fulinta.

Xeerka TITLE IX ama xeerarka ku meel gaarka ah ayaa qaban kara dhacdooyinka ka dhaca banaanka dugsiga, iyo/ama kahor ama kadib dugsiga dhaca.

Dhammaan falka ama ficilka galmada ee dhexmara shaqaalaha Degmada iyo ardayda ayaa jabinaaya xeerka Gudigga, waana mamnuuc waana qasab inuu soo sheego shaqaalaha Degmada, marka la ogaado. Ardayda waxaa lagu boorinayaa inay isla markaba usoo sheegaan dhammaan falka noocaas ah **Saraakiisha ilaalinta Sharciga ee Degmada (arag bogga 6)**, maamulahaaga ama qof kale oo wayn ood ku kalsoon tahay.

Dhibaataynta galmada (heerka 1-6)* Falalka aan la mahadin ee galmada, shactiraysiga, ku kaftamida, hadalada, ama su'aalaha, hadal ahaan, qoraal ama adeegsiga ishaarooyinka iljabinta gamada wata oo ku aadan qof kale sabab la xariirta jinsigiisa ama dookhiisa galmada. Waxaa sidoo kale arrintaan ku jira codsiga asxaannada galmada ama falka hadalka ama jirka ee galmada la xariira marka falka noocaas ah uu leeyahay ujeedo ama saamayn carqalad xun ku ah shaqada waxbarashada ardayga asagoo abuuraaya cagajuglayn, colaad ama goob waxbarasho oo fawdo ah. (Caga juglaynta galmada ayaa ku jirta "Caga juglaynta/Dabagalida/Hanjabaadaha")

Falka ayaa loo aqoonsadaa mid aan qofku soo dhawayn haddii ardaygu uusan codsan ama ku casuumin qofka waxaana loo arkayaa falka mid xadgudub ah ama gardaro ah. Da'da ardayga, nooca falka, iyo arrimaha ku xeeran ayaa saamaynaaya in ardaygu awoodo inuu soo dhaweeyo falka galmada iyo inkale.

Aqbalaada ardayga ee falka ama inuu ka caban waayo waxa ku dhacay kama dhigna in markasta uu falka aqbalay.

Tusaale 1: Arday ayaa kaftan galmo oo cay ah ku yiri arday kale, laakiin ardayga ayaan wax falcelin ah ka bixin kaftanka ama diidin. In ardaygu diidi waayay cayda kama dhigna in uu aqbalay hadalka lagu yiri.

Tusaale 2: Ardayga #1 ayaa shumis dhab si kas ay ugu siiyay ardayga #2 halmar asagoo dugsiga jooga. Maalintii labaad ee dugsiga, ayagoo saaran baska dugsiga, ayuu ardayga #1 markale, shumiyay, ardayga #2 kadibna iljabin galmo ku sameeyay ardayga #1. Ardayga #1 ayaa dhoola cadeeyay, laakiin kama jawaabin mana soo sheegin falka. In ardayga #1 uusan ka jawabain ama soo sheegin, kama dhigna inuu soo dhaweeyay habdhaqanka.

Degmo Dugsiyeedka Lansing waxay mamnuucaysaa taabashada galmada ee u dhexaysa ardayda jooga dugsiga, ama saaran baska dugsiga, ama jooga munaasabada dugsigu qabanaayo. Degmadu uma dulqaadan doonto falalka ka dhanka ah ardayda ee keenaaya weerarka galmada ama falka galmada noocuu rababa ha noqdee.

Xeerka TITLE IX ama xeerarka ku meel gaarka ah ayaa qaban kara dhacdooyinka ka dhaca banaanka dugsiga, iyo/ama kahor ama kadib dugsiga dhaca.

Fariimaha galmada iyo Sawirada Qaawan ee Carruurta (heerka 1-6) Falka wadaagista ama soo bandhigida sawirada galmada ama qaawan ama sawirada ardayda, oo lasoo dhigo baraha bulshada ama miid kale. Qof kasta oo si ogaal ah u sameeya, u qaybiya, ama u haysta sawirada carruurta qaawan wuxuu jabinayaa Xeerka Ciqaabta Michigan (750.145c). Sawirada qaawan ee carruurta oo muujinaaya muuqaal, sawir, filin, jaantus, fiidoow, sawir aaladaha elektarooniga ah, kumbuyuutar ama sawir ama cod lagu duubay kumbuyuutar kaasoo ilmo (ka yar 18) ama u muuqda inuu ku jiro ilmo samaynaaya fal galmo ah. Sawirka waxaa sidoo kale ku jiri kara filin aan lasoo shaac bixin ama wax xun.

Xeerka TITLE IX ama xeerarka ku meel gaarka ah ayaa qaban kara dhacdooyinka ka dhaca banaanka dugsiga, iyo/ama kahor ama kadib dugsiga dhaca.

Xatooyada/Haysashada Hanti Lasoo xaday (heer 1-6) Qaadashada sharci darada ah, xadista ama haysashada lacag ama hanti la xaday.

Maadooyinka tubaakada iyo Shiishada (heerka 2-3) Haysashada Tubaakada ama Agabka Shiishadu waa xaaraan. "Xeerkaan waxaa ku jira, laakiin aan ku koobneyn, dhammaan maadooyinka tubaakada ee sigaarka korontada, shiishada, xashiiska, qalimaanta sigaarka, aaladaha kale ee lagu dhuuqo nikootiinta, iwm.

Joogista/gelista/Ku wareegida Sharci Darada ah (heerka 1-5) Inaad ku jirto ama ag joogto aag kasta oo dugsiga marka ardaygu uusan sabab sharci ah halkaas u joogin; falka ku kulmida ama ku wareegida dhismaha dugsiga ama hantida dugsiga adoon fasax ka haysan shaqaalaha. Tan waxaa sidoo kale ku jira joojista sharci darada ah ee dhismaha dugsiga ama goobta dugsiga inta lagu jiro saacadaha casharada marka ardaygu uu u safro ama ka yimaado dhismaha ama shaqada Degmo Dugsiyeedka Lansing. Arday kasta oo laga hakiyay ama laga cayrshay dugsiga waxaa mamnuuc ah inuu yimaado dhismaha Degmo Dugsiyeedka Lansing.

Jabinta Sharciyada Magaalada, Gobalka ama Federaalka, ama Sharciyada Danbiga (heerka 2-6) Samaynta ama ka qaybgalka falal kasta oo ay mamnuucayaan sharciga federaalka ama gobalka ama xeerka maxaliga ah marka falalka noocaas ah ay saamaynayaan badqabka iyo shaqada nidaamsan ee dugsiga, ayadoon laga eegayn meesha fal danbiyeedyadu ka dhacayaan.

Hubka (Heerka 2-6) libinta, Haysashada, ama Adeegsiga, qaadista, adeegsiga, isticmaalka, kaydinta ama ku hanjabida hubka ama waxyaabaha kale ee khatarta ah ee ka jira dugsiga ama xarumaha dugsiga ayaa keenaaya in ardayga dugsiga laga cayrsho. Hubka ayaa lagu aqoonsadaa sadex (3) qaybood: (1) hubka khatarta ah ee u baahan in ardayga la cayrsho: (qoryaha, seefta, mindida, stiletto, mindi afaysan oo ka dheer saddex (3) inji, mindi lagu furo aalad farsamo, soofe, jijinta wax lagu feero); (2) hubka kale ee caadiyan la adeegsano ama loo sameeyay in lagu abuurto waxyeelo jireed ama cagajuglayn ayna ku jiraan, laakiin aan ku koobnayn: qoryaha aariyada (qoyaha aariyada ayaa h=noqon kara gaas, waxayna ka duwan yihiin qoryaha caaiga ah), qoryaha bb, blackjacks, billy clubs, bludgeons, tazers, aaladaha gaaska buufiya, mindi afaysan oo leh saddex (3) inji ama ka gaaban, banbo gacmeed, silsiladaha, hubka farshaxanka; (3) faracyada kale ee loo sameeyay ujeedooyinka kale kuwaasoo loo adeegsado in lagu abuurto dhaawac jireed ama caga juglayn, ayna ku jiraan laakiin aan ku koobnayn: suumanka, bokis jarayaasha, shanlada, qalin qoriga, faylalka, sakiinta iyo jiho sheegayaasha.

Dugsi ka hakinta

Ka saarida ardayga dugsiga sababo anshax awgood muddo **ka yar 60 maalmood oo kuwa dugsiga la dhigto ah.**

Xadgudubyada aan aadka u darnayn ee Xeerka Ardayda (arag bogaga 21-22) ayaa keeni kara in dugsiga lagaa cayriyo. Maamulayaasha dugsiga ayaa arday ka saari kara dugsiga illaa 9 maalmood kadib markuu jabiyo xeerka. Dugsi ka saarida waxaa lagu qori doonaa diiwaannada ardayga, waxaan lagu dabihi doonaa talaabada anshaxa mustaqbalka oo lagu salaynaayo inta jeer ee uu sidaas u dhaqmay. Dugsi ka cayrin kasta oo lagoo jeediyo oo 10 maalmood ama ka badan ay ayaa u baahan kara in loo gudbiyo Xafiiska Dhaqanka Dugsiga ayadoo la raacinaayo dukumiintiga taageeraaya tixgelinta 7 Arimood ee Sharciga Gobalka.

Arday la cayrshay kumasoo laaban karo dugsiga, kama qaybgeli karo nashaadaadka dugsiga ama kama qaybgeli karo wax kamid ah nashaadaadka ka baxsan manhajka inta muddada cayrinta lagu jiro, ayadoon fasax laga haysan maamulaha. Dugsigu waa inuu shaqada waxbarashada siiyaa ardayga la cayriyay inta lagu jiro mudada cayrinta. Waa masuuliyad saaran waalidka inuu la xariiro dugsiga si uu ugala hadlo helitaanka shaqadaas taasoo la siin doono waalidka 24 saac kadib marka uu codsiga soo diro. Isla marka uu dugsiga ku laabto ee cayrintu dhamaato, ardayga ayaa masuul ka ah inuu la xariiro macalin kasta si uu u xaqiijiyo in dhammaan shaqada fasalka ee dhaaftay uu dhamaystiro. Maamulaha ayaa dalban kara shir lala qaato waalidka iyo ardayga iyo, haddii ay habboon tahay, macalinka kahor intaan ardaygu soo laaban. Yoolka shirkaan waa in la abuur qorshaha guusha ee ardayga. Qorshaha ayaa la qori doonaa, la saxiixi doonaa kadibna nuqullo looga bixin doonaa ardayga, waalidka iyo macalinka, iyo sidoo kale lagu dari doonaa diiwaanka dugsiga.

Fasal Ka saarida Macalinku sameeyo

Ayadoo "Fasal Ka saaridu" ay qayb ka tahay Xeerka Isku dhafan ee Michigan, waxaan aaminsan nahay in ay tahay in la adeegsado marar dhif ah, ama aanba la adeegsanba. Macalinka ayaa arday ka saari kara fasalka macalinka muddo hal maalin ah haddii habdhaqanka ardaygu dhaafto xadka lagu qeexay xeerka maxaliga ah. Xeerka waa in loo dhaqan gashaa inuu qayb ka noqdo Xeerka Degmada ee Anshaxa Ardayda waana inuu sheegaa noocyada habdhaqanka ee ardayga looga saari karo fasalka. Haddii ardayga lagu hayo dugsiga, waa qasab inuu ku jiraa kormeer sax ah. Sharciga ayaa ka doonaa macalinka talaabadaan qaadaaya inuu degdeg ugu sheego "fasal ka saarida" xafiiska, kadibna, sida ugu dhakhsaha badan, u balamiyaa kulan lala qaato waalidka ardayga la cayrshay ama masuulka lana iskudayaa in laga qaybgeliyo la taliyaha dugsiga, shaqaalaha Bulshada, ama dhakhtarka dhimirka. Haddii macalinka ama waalidku codsado in maamulaha dugsiga ka qaybgalo, macaliminku waa inuu sidoo kale ka qaybgashaa maamulaha kulanka. Arday ayaa ku laaban kara isla maalintaas dugsiga, maadada, ama shaqada laga saaray, ama marka uu amro macalinka iyo maamulaha dugsiga [MCL 380.1309]. Isha xogta: Xeerka Anshaxa Nooca MDE.

Tilmaamaha Fasal Ka saarida

Dadka u qalma inay adeegsadaan fasal ka saarida waxaa ku jira macalimiinta Degmo Dugsiyeedka Lansing ee masuulka ka ah fasalka, maadada ama shaqada.

Heerka dugsiga hoose, fasalka, maadada ama shaqada waxaa laga wadaa waqtiga xiisada ee macalinku sida tooska ah masuulka uga yahay bixinta casharka ama

kormeerka. Heerka dugsiga sare, fasalka, maadada, ama shaqada waxaa laga wadaa waqtiga xiisada halka mar ee jadwalka ardayga kaasoo macalinku toos masuul uga yahay inuu casharka ama kormeer bixiyo.

Haddii macalinku cayrsho ardayga, macalinku waa inuu cayrinta iyo sababta cayrinta u sheegaa maamulaha si qoraal ah sida ugu dhakhsaha badan ee shaqada macalinku saamaxayso, laakiin ugu danbayn dhammaadka maalinta shaqada ee macalinka, asagoo adeegsanaaya foomka fasal ka cayrinta ardayga. Macalinku waa inuu dukumiintiyada u diraa maamulaha si uu u qaado talaabada ku habboon. Haddii ardaygu sii joogo dugsiga, maamulaha ayaa xaqiijin doona in ardayga la gasho kormeerka ku habboon. Ardayga lagumasoo celin doono maalintaas dugsiga fasalkiisa, maadada ama shaqada macalinku ka cayrshay ayadoon heshiis wada ogol ah lala gelin macalinka cayrshay iyo maamulaha. Fasal ka cayrinta ayaa noqon kara keliya maalin oo dugsiga ah oo buuxda heerka dugsiga hoose ama hal xiisad oo buuxda heerka dugsiga sare.

Isla markaba marka fasalka laga cayrsho, ama ugu danbayn maalinta xigta ee dugsiga, macalinka ayaa ka codsan doona waalidka ardayga inuu kasoo qaybgalo shir looga hadlaayo cayrinta ardayga. Macalinku waa inuu natiijada shirka qoraal ahaan kula wadaago maamulaha ugu danbayn maalinta xigta ee dugsiga asagoo adeegsanaaya foomka warbixinta shirkada waalidka iyo macalinka. Markasta oo ay macquul tahay, la taliyaha dugsiga, dhakhtarka dhimirka ama shaqaalaha bulshada waa in laga qaybgashaa shirka. Maamulaha ayaa ka qaybgeli kara shirka marka macalinka ama waalidku codsado.

U cayrinta ardayga dhanka Xafiiska Dhaqanka Dugsiga

Dhammaan dugsi kacayrinta lagu taliyo ee dhan 10 maalmood ama ka badan waa in loo gudbiyaa Xafiiska Dhaqanka Dugsiga waxayna u baahan yihiin in maamulaha ama wakiilkiisu keen dukumiintiyada taageeraaya tixgelinta 7 Arimood ee Sharciga Gobalka. Warbixinta Waaxda Badqabka Dadwaynaha ayaa looga baahan yahay cayrin kasta oo loo gudbiyo Xafiiska Dhaqanka Dugsiga.

Waa masuuliyad saaran maamulaha inuu qabto xiliga shirka Xafiiska Dhaqanka Dugsiga dhammaanka maalinta xigta ee dugsiga. Maamuluhu waa inuu u sheegaa waalidka waqtiga, taariikhda iyo goobta kulanka. Maamulaha ayaa ka qaybgeli doona shirka waalidka iyo ardayga, marka ay macquul tahay waana inuu dhaqan gashaa go'aanka uu gaaro Xafiiska Dhaqanka Dugsiga.

Dugsi Ka cayrinta

Ka saarida ardayga dugsiga sababo anshax awgood muddo **dhan 60 maalmood ama ka badan kuwa dugsiga la dhigto ah.**

Xadgudubyada daran ama waawayn ee Xeerka Ardayda (arag bogaga 34-35) ayaa keeni kara in dugsiga degmada lagaa cayriyo. Gudigga Waxbarashada ama wakiilkooda ayaa gaaraaya go'aanka ugu danbeeya ee dugsiga ka cayrinta. Dugsi ka cayrinta gobalku qasabka ka dhigay waxaa go'aaminaaya Gudigga Waxbarashada go'aanka ay gaaraana waa kama danbays. Dhammaan dugsi ka cayrinta waxaa go'aaminaaya Kooxda Talo Bixinta oo uu magacaabay Gudigga Waxbarashada.

Dugsi Ka cayrinta Gobalku Qasabka ka dhigaayo

(Buug gacmeedka Dugsiga oo La cusboonaysiiyay 380.1311)

Sharciga Gobalka ayaa soo jeedinaaya in Gudigga Waxbarashada ama wakiilkoodu tixgeliyo cayrin abadiyan ah, mawduuca dib usoo celinta macquulka ah ee Gudigga Waxbarashada sameeyaan, ee arday kasta oo:

1. Haysashada hubka khatarta ah (qoriga, mudaca, maxaaska, mindi af leh oo ka dheer sadex (3) inji dheerar ahaan, mindida jeebka ee qalabka ku dhex qarsoon, soofe, ama jijinta feerka) oo lagu haysto aaga dugsiga ee hubka ka caagan;
2. Ku isticmaala hub dab ah dhismaha dugsiga;
3. Fal danbiyeed galma ku galay dugsiga ama aagaga dugsiga;
4. Uu sameeyo (fasalka lixaad ama ka sareeya) weerar jireed oo ka dhan ah shaqaalaha dugsiga, mutadawaca, ama qandaraaslaha gudaha dhismaha dugsiga, ama gaariga la xariira dugsiga, ama munaasabada dugsiga, ayadoon laga eegayn goobta.

Sharciga gobalka ayaa soo jeedinaaya in ardayga laga saaro dugsiga muddada ugu yar ee ku qoran hoos kahor intaan dugsiga lagusoo celin:

1. Hub khatar ah (fasalada lixaad ama ka sareeya): cayrin abadiyan ah
2. Hub khatar ah (fasaxa shanaad ama ka hoos):
 - Sagaashan (90) maalmood oo kuwa dugsiga ah haddii qoriga ama hubka loo adeegsaday in qof loogu hanjabo
 - Toban (10) maalmood oo kuwa dugsiga ah haddii qoriga ama hubka aan loo adeegsan in qof loogu hanjabo
3. Weerarka jirka ee ka dhanka ah shaqaalaha ama mutadawaca:
 - Ardayda fasalka lixaad iyo ka sareeya: cayrin abadiyan ah
 - Ardayda fasallada shanaad iyo ka hoos: sida ay go'aanshaan gudigga Waxbarashada ama wakiilkooda
4. Fal Danbiyeedka Galmada oo u qalma in qofka xabsi la dhigo sida ku cad Xeerka Ciqaabta ee Michigan: Boqol iyo sideetan (180) maalmood
5. Hubka sunta ah: Boqol iyo sideetan (180) maalmood
6. Soo jeedinta ah in si abadiyan ah ardayga looga saaro dugsiga waxaa gudigga Waxbarashada u gudbinaaya Kormeeraha guud ee Dugsiyada sodon (30) maalmood kadib marka ardayga la cayrsho ayadoo laga eebaayo natiijada baaritaanka dhacdada ee ay sameeyeen sarkaalka badqabka dugsiga ee ay qusayso iyo/ama shaqaalaha xarunta dhexe ee Waaxda Badqabka Bulshada. Haddii xaalado kasii dara ay jiraan, Kormeeraha guud ayaa haysta toban (10) maalmood oo dheeraad ah kaasoo uu soojeedinta dugsi ka cayrinta ugu keenaayo Gudigga.

Sababaha Qasabka ah ee La tixgeliinaayo

(Buug Gacmeedka dugsiga ee Cusub 380.1310d [4])

Marka laga reebo adeegsiga/haysashada hubka, tixgelinta sababaha soo socda

ayaa qasab ah kahor intaan la hakin ama la cayrin arday 10 maalmood ama ka badan oo kuwa dugsiga ah:

1. Da'da Ardayga
2. Taariikhda Anshaxa
3. Xaalada Naafada
4. Darnaanta Habdhaqanka
5. Haddii habdhaqanku keenay khatar badqab
6. Haddii cadaalada Dhaqan celinta ay badali karto dabeecada iyo in kale
7. Haddii faragelin yar ay xal u noqon karto dabeecada ama inkale

Dugsigu waa inuu iskudayaa inuu adeegsado farsamooyinka Sixitaanka ah oo badal u ah cayrinta ama hakinta waxbarashada ardayga. Haddii dugsi uu hakiyo ama cayrsho arday, dugsiga ayaa tixgelin doona adeegsiga farsamooyinka Sixitaanka ah oo dheeraad ku ah hakinta ama cayrinta.

Fikirka Aan Lagu Qancin

Fikirka ah in hainta ardayga aysan ahayn wax waafaqsan ilaa sababaha 1310ad la tixgeliyo. Fikirka Aan Lagu Qancin waa midka soo baxa marka cadayn muujiso inaan fikirku sax ahayn.

Hakinta 9 maalmood ama ka yar, ma jirto fikir diidaaya qanaacada cayrinta, laakiin dugsigu waa inuu tixgeliyaa mid kasta oo kamid ah sababaha kore si uu go'aan u gaaro.

Hal Shardi Dhaaf

Arday haysta hub (marka laga reebo qoryaha) ayaa keeni kara mid kamid ah waxyaabaha soo socda sifo qeexan oo lagu qanci karo:

1. Hubka looguma talagelin in loo adeegsado hub ahaan, ama looma wadin cid kale oo u adeegsan doonta hub ahaan;
2. Hubka inuusan u haysan si ogaal ah;
3. Inaan ardaygu ogayn in aalada loo aqoonsan yahay hub ahaan;
4. In hubka lagu hayay soo jeedinta, codsiga ama oggolaanshaha shaqaalaha dugsiga, DPS, ama booliiska

Fikirka Aan Lagu Qancin ee Hubka:

- Gudigga AMA wakiilka ayaa go'aaminaaya qoraal ahaan in ugu yaraan hal kamid ah shardi dhaafyada hubka lagu xaqiijiyay si qeexan oo lagu qanci karo IYO
- In ardayga aan horay looga saarin ama looga cayrin dugsiga

Degmo Dugsiyeedka Lansing ayaa adeegsan karta masuuliyadeeda la xariirta cayrinta ardayga wax ka badan 10 maalmood ama hakin. Hase yeeshee, waxaa jiri kara sabab aan Lagu Qancin (fikir ah in cayrinta ay ahayd wax aan loo baahnayn marka lagu saleeyo caddaynta) ah inaan caymisku ahayn wax sax ah illaa (dugsigu) muujiyo maahee mid kasta oo kamid ah sababaha kor ku xusan.

Fasal Ka Cayrinta aan Qasabka ahayn

Sida uu qabo Sharciga Gobalku, Gudigga ama wakiilkooda ayaa cayrin kara ama eryi kara arday, taasoo waafaqsan suuragalnimada soo celinta ardayga, ku jira fasallada 6-12 oo:

1. Samaynta hanjabaada banka ama hanjabaad lamid ah oo lagu sameeyo dhismaha dugsiga, hantida kale ee dugsiga, ama munaasabada la xariirta dugsiga.
2. Uu sameeyo weerar jireed oo ka dhan ah arday kale gudaha dugsiga, gaariga la xariira dugsiga, ama munaasabada dugsiga, ayadoon laga eegayn goobta.

Habdhaqan kasta, fasalada K-12, kaasoo khatar ku ah badqabka ardayda iyo/ ama shaqaalaha Degmo Dugsiyeedka Lansing ayaa keeni kara in dugsiga laga cayrsho ardayga.

Markay habboon tahay, ardayda dugsiga laga cayrsho ayaa loo gudbinayaa dacwad. Ardayga aaminsan in uu yahay dhibanaha fal danbiyeed galmo ayaa (1) dacwad cabasho rasmi ah ama dad ban u diri kara Xafiiska Ku dhaqanka Xeerka ee Degmada (arag bogga 6); (2) u gudbin kara cabasho danbiyeed wakaalada Sharci Fulinta ee ay qusayso; ama (3) gudbin kara labada nooc ee cabashada, si wadajir ah.

Habraacyada Racfaanka

Hakin heer Dugsi *

1. Waalidka ardayga kayar 18 sano jirka ama ardayga (haddii uu jiro 18) ayaa marka hore racfaan ka qaadan kara talaabada anshaxa una gudbinaaya maamulka soo rogay ganaaxa.
2. Heerka dugsi sare, racfaanka dheeraadka ah ayaa loo gudbin karaa maamulaha.
3. Racfaannada ka sareeya heerka dugsi ayaa loo dirayaa Kormeeraha Guud ee dugsi ama wakiilkiisa.

Go'aannada Xafiiska Dhaqanka Dugsiga *

1. Waalidka ardayga kayar 18 sano jirka ama ardayga (haddii uu jiro 18) ayaa ka codsanaaya foomka racfaanka Xafiiska Dhaqanka Dugsiga.
2. Foomka racfaanka waa in lagu ceshaa Xafiiska Dhaqanka Dugsiga shan (5) maalmood gudahood marka go'aanka qoran la helo.
3. Kormeeraha Guud ee Dhaqanka Dugsiga ayaa qaban doona kulan toban (10) maalmood oo kuwa dugsi ah ee gudaha kadib marka codsiga loosoo gudbiyo racfaanka.

Go'aannada Kooxda Talo Bixinta *

1. Waalidka ardayga kayar 18 sano jirka ama ardayga (haddii uu jiro 18) ayaa ka codsanaaya foomka racfaanka Xafiiska Dhaqanka Dugsiga.
2. Foomka racfaanka waa in lagu ceshaa Xafiiska Dhaqanka Dugsiga shan (5) maalmood gudahood marka go'aanka qoran la helo.
3. Kooxda Talo Bixinta ayaa qaban doona kulan dhagaysi ah toban (10) maalmood gudahood kadib codsiga, haddii lasoo gudbiyay.
4. Waalidka ardayga kayar 18 sano jirka ama ardayga (haddii uu jiro 18) ayaa ogaysiiska go'aanka oo qoraal ah ka helaaya Kooxda Talo Bixinta Cayrinta Ardayda.

Kooxda Talo Bixinta ayaa wakiil u ah Gudigga Waxbarashada; sidaas awgeed go'aanka ay ka gaaraan racfaanku waa kama danbays. Ma jiro hanaan dheeraad ah oo racfaan oo go'aankaan laga qaadan karo. Dhammaan cayrinnada qasabka ah ee ay sameeyaan Gudigga Waxbarashada ee Degmo Dugsiyeedka Lansing waa kama danbays mana jiro racfaan laga qaadan karo.

Dib usoo celin

Arday abadiyan loo cayrshay ayaa codsiga ah in dugsi lagu cesho u dirsan kara Gudigga Waxbarashada sida sharcigu u fasaxaayo. Arday kasta oo la cayrshay waa in lagusoo ceshaa dugsi sida ku cad shuruudaha dib usoo celinta ardayda. Shuruudahaan waa sida soo socota:

1. Bayaan, uu baxsho waalid, oo kasoo baxay la taliye ruqsad leh, kaasoo sheegaaya in ardaygu uu si qanaaco leh uga qaybgalay ugu yaraan 6 kulan oo talo siin ah laguna taliyay inuu ku laabto barnaamijka caadiga ah ee dugsi.
2. Bayaanka qoraalka ah, ee uu keeno ardayga, kaasoo sheegaaya inuu diyaar u yahay inuu ku dhaqmo dhammaan xeerarka iyo sharciyada ku qoran Buug Gacmeedka Ardayga.
3. Bayaan kasoo baxay maamullada sharci Fulinta maaliga ah, oo ay soo qaadeen Adeegyada Ardayda, kaasoo sheegaaya in aysan jirin dhibaato kale oo sharciga ka dhan ah oo ardaygu galay.
4. Xaqiijinta, ay soo qaadeen Adeegyada Ardayga, oo sheegaaya in ardayga aan lagu helin asagoo si khaldan kusoo galaaya Degmo Dugsiyeedka Lansing intii lagu jiray muddada dugsi laga cayrshay.
5. Xaqiijinta, ay soo qaadeen Xafiiska Dhaqanka ee Dugsiga, oo sheegaaya ka qaybgalka Isbahaysiga Qalin jabinta ee ardayda da'doodu u dhexayso 14-19 sano.

In si lagu qanco loo dhamaystiro shuruudaha kore kama dhigna inay keenayso in ardayga dib loo aqbalo, laakiin waxay noqon doonaan heerka ugu hooseeya ee dadaalka iyo habdhaqanka ay qasab tahay inuu ardaygu muujiyo markuu codsiga dib u diiwaan gelinta soo diraayo. Shuruudo dheeraad ah ayaa lasoo rogi karaa, markay muhiim u noqdaan xaaladaha gaarka ah.

Tilmaamaha Anshaxa

Nooca Anshaxa

Nooca Anshaxa ayaa qusaysa aqbalaada xaquuqaha iyo waajibaadka qof kasta oo ku jira hanaanka; ardayga, waalidka, macalinka, maamulaha iyo dhammaan shaqaalaha kale ee dugsiga. Inkastoo Maamulaha Dugsigu qaadaayo masuuliyada koobaad ee ilaalinta xakameynta iyo anshaxa gudaha dugsiga iyo garoonnada dugsiga, macalin kasta waxaa saaran masuuliyad wayn oo uu ku ilaalinaayo daganaanshaha iyo anshaxa fasalkiisa. Macalmiinta ayaa sidoo kale qayb ku leh masuuliyada ilaalinta amaanka iyo anshaxa goobaha kale ee dhismaha dugsiga iyo garoonnada. Tallaabooyinka edbinta ah iyo qaababku waa inay noqdaan kuwo macquul ah, cadaalad ah, dhakhso ah oo waafaqsan xeerarka iyo habraacyada Buug Gacmeedka Ardayda ee Degmo Dugsiyeedka Lansing.

Degmo Dugsiyeedka Lansing ayaa aqoonsan in waalidiintu ay qayb aasaasi ah u yihiin waxbarashada cunugooda, taasoo ay ku jirto habdhaqankiisa markuu dugsiga joogo. Sidaas awgeed, si loo joogteeyo xog siinta waalidka, macalmiinta iyo shaqaalaha kale ayaa la xariiri doona waalidka si loo hubiyo in waalidku ogyahay arimaha la xariira habdhaqanka ilmaha. Natiijooyinka hormarka ah ee wanaagsan waa in sidoo kale lagu taageero caawimaad wanaagsan oo hormarin leh.

Heerka 1 aad: Caawimaada Macalinka/shaqaaluhu Sameeyaan

Macalmiinta/kooxaha/shaqaalaha ayaa samayn kara mid kamid ah talaabooyinka soo socda:

1. Abuurista xeerarka/himilooyinka fasalka iyo cawaaqibyada oo ah himilooyin dugsiga oo dhan oo bulshada ku salaysan ayna ku dhaqan gashaan dugsiga,
2. Inay fikir wanaagsan ka baxshaan ardayda sameeya dabeecada wanaagsan,
3. Inay aqoonsadaan ayna abaal mariyaan dabeecada wanaagsan ee dhammaan ardayda,
4. Inay diirada saaraan ayna abaal mariyaan dabeecada wanaagsan,
5. Inay u gudbiyaan maareeyaha kiiska, kooxda caawimaada gacan siinta,
6. Inay taleefanka ka wacaan waalidka (la wadaagaan meelaha hormarka laga gaaray),

7. Waraaq u diraan waalidka (la wadaagaan waxyaabaha wanaagsan iyo meelaha hormarka laga sameeyay),
8. Waqtiga Fasaxa/Qolka Saaxiibka: Ka saarida ardayga fasallada muddo nus saac ah ama ka yar,
9. Xabsi: Xirida ardayga sababo anshax xumo awgood, inta lagu jiro ama kadib saacadaha dugsiga,
10. Shaqo xadidan: U diidista ka qaybgalka shaqooyinka dugsiga iyo/ama munaasabadaha manhajka ka baxsan (ayna ku jiraan nasiinada),
11. Adeegga dugsiga/bulshada: In ardayga loo dhiibo shaqada adeegga dugsiga/bulshada,
12. Fasalka ka saarid,
13. U gudbinta la taliyaha dugsiga, maareeyaha kiiska, kooxda caawimaada gacan siinta (taqasuslaha Iskuxirka bulshada, shaqaalaha Bulshada, Taqasuslayaasha Taageerada Ardayga, U doodayaasha Ardayga, Taqasuslayaasha Dabeecada), shaqaalaha xaadirinta, dhakhtarada cadaalada Dhaqan celinta ama shaqaalaha kale,
14. Heshiiska Dabeecada ama Guusha/Qorshaha Dabeecada ee ardayga/ waalidka lala dajiyo: Bayaanka qoran oo ay ku cad yihiin talaabooyinka iyo cawaaqibyada la qaadaayo si kor loogu qaado dabeecada ama xaadirista,
15. Ayadoo la kaashanaayo maamulaha dugsiga, ka eeg Kooxda Cilad bixinta/Caawimaada Dabeecada: Kulanka shaqaalaha dugsiga, waalidiinta, iyo shaqsiyaadka kale si looga baarana dego hormarka dabeecada iyo/ama hormarka ardayga loona sameeyo talooyin,
16. Dookhyada kale ayaa laga hadlayaa waalidiinta, macalmiinta iyo maamulayaasha.

Heerka 2 aad: Caawimaadaha Maamuluhu Hagaayo

Shirkada maamulaha/waalidka/ardayga waa in la qabtaa waana inuu ku dhacaa isku darka mid ama ka badan kamid ah waxyaabaha soo socda:

1. Ogaysiiska rasmiga ah ee maqnaanshaha oo loo diro waalidiinta,

2. U gudbinta Dhakhtarka Cadaalada Dhaqan celinta,
3. Dugsiga sabtida/fiidkii: Barnaamijyada haynta ee Sabtida ama saacadaha kale ee ka baxsan dugsiga,
4. Joojinta ogolaanshaha baakinka, haddii ay jirto (ayadoo ku xiran da'da),
5. U gudbinta Sarkaalka DPS ee caawimaada sharciga/garsoorka/ maxkamada qoyska,
6. Dookhyada kale ayaa laga hadlayaa waalidiinta, macalimiinta iyo maamulayaasha, tusaale adeegga bulshada, soo celinta, iwm.,
7. Maamulaha ama wakiilka ayaa keeni doona dukumiintiyada taageeraaya tixgelinta 7 sabab ee sharciga gobalka, kaasoo qasab ah,
8. U gudbinta qiimaynta isticmaalka maandooriyaha iyo caafimaadka dhimirka.

Heerka 3 aad: Dookhyada Kale ee Gudaha Dugsiga

1. Gaynta ardayga barnaamijyada badalka u ah dugsiga ee gaarka ah,
2. Gaynta ardayga goobta kor lagu sheegay iyo iskudarka Heerarka 1 iyo 2 ee cawaaqibiyada,
3. Badalka fasalka uu dhigto,
4. Qorshaha dabeecada ee adeegga bulshada ee dugsiga la xariira,
5. Qorshaha dabeecada ee loo dajiyay ardayga/waalidka: Bayaanka qoran oo ay ku cad yihiin talaabooyinka iyo cawaaqibiyada la qaadaayo. Bayaanka ayaa sidoo kale qeexaysa taageerada uu bixinaayo shaqaalaha dugsiga iyo/ama waalidka iyo sidoo kale taariikhda marka qorshaha la muraajacaynaayo,
6. U gudbinta hanaannada cadaalada Dhaqan celinta oo leh heshiiska buuxa ee ay aqbaleen dhinacyada ay qusayso,
7. U gudbinta shaqaalaha caawimaada dabeecada,
8. U gudbinta Kooxda Cilad Bixinta/Kooxda Caawimaada Dabeecada.

Heerka 4 aad: Cayrinta Ka baxsan Dugsiga (Ilaa iyo ayna ku jirto 9 maalmood)*

Caymiska shirka waalidka iyo qorshaha dib usoo celinta, taasoo ay qasab tahay in lagu daro caawimaada Heerarka 1-3 sida haboon.

Heerka 5 aad: Cawaaqibiyada Kale/Barnaamijyada

1. Qorshaha dabeecada oo leh jadwalka cusub ee ay ansixiyeen Maamulka Guud,
2. Qorshaha Dabeecada ayaa noqon kara isku dhafka cawaaqibiyada Heerarka 2, 3, 4,
3. Talada/Caawimaada Xafiiska Dhaqanka Dugsiga,

4. Wareejinta Maamulka,
5. U wareejinta barnaamijyo kale,
6. Marka la cayrsho 10 maalmood ama ka badan, dukumiintiyada taageeraaya tixgelinta sharciga 7 ee gobalka ayaa qasab ah.

Heerka 6 aad: Kulanka Eryida/Cayrinta

Cayrintu waa in ardayga loo diido xquuqda dhigashada dugsiga ama shaqooyinka dugsiga baxsho.

- Soo jeedinnada u cayrinta ardayga dhanka Xafiiska Dhaqanka Dugsiga si looga baarana dego cayrintiisa, ayadoo la tixgelinaayo sababaha 7 ah.

*Maamuluhu waa inuu la xariira waalidka/masuulka uuna sameeyaa qorshe ardayga lagu siinaayo layliyada maalin kasta ama asbuuc kasta iyo/ama imtaxaanadkiisa.

Saraakiisha Xeer Dhawrka Degmada

Dr. Camela Diaz

Kormeeraha Guud ee Manhajka iyo Casharka

 camela.diaz@lansingschools.net

 517-755-2020

Michael Jones

Iskuduwaha Title IX

 michael.jones@lansingschools.net

 517-755-2832

 Degmo Dugsiyeedka Lansing
519 West Kalamazoo
Lansing, MI 48933

Gudigga ayaa u magacaabay shaqsiyaadka kor ku xusan inay noqdaan "Saraakiisha Ku dhaqanka Xeerka Kahortaga Dhibaataaynta" ee degmada.

Cawaaqibiyada iyo Caawimaadaha Anshaxa K-6

DABEECADAHA KEENAAYA CAAWIMAADAH	WARBIXINTA DPS EE QASABKA AH	KHALADKA CARRUURTA CAAWIMAADAH QAYBAYSAN	KHALAD DHEXEDHEXAAD AH OO SOO NOQNOQDAY CAAWIMAADAH QAYBAYSAN	QAYB WAYN CAAWIMAADAH*
Luuqad Xad gudub ah	Maya	1-2	1-4	-
Khamriga	Haa	-	2-4	5-6
*Hub sun ah	Haa - La xariir Dab damiska	-	-	5-6
Weerarka Shaqaalaha (jirka)	Haa - haddii loo gudbiyay Xafiiska Dhaqanka Dugsiga ama dhaawac jiro	1-2	2-4	5-6
Weerarka Ardayga (jirka)	Haa - haddii loo gudbiyay Xafiiska Dhaqanka Dugsiga ama dhaawac jiro Caawimaada waa in lagu qoraa Synergy.	1-2	2-4	5-6
Hanjabaada Bamka - Hanjabaadka Ka dhanka ah Dugsiga	Haa	2-3	2-3	4-5
U xoog sheegasho	Haa - Marka habdhaqanku noqdo mid soo noqnoqda ama ardayga loo cayrsho Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	1-2	2-4	5-6
Khiyaannada / Tuugnimada	Maya	1-3	2-4	-
Habdhaqan Fawdo ah	Maya	1-2	2-4	5
Aaladaha Isgaarsiinta Elektarooniga ah (ECDs)	Maya - ilaa in ardayga loo cayrshay maahee Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	1-2	2-4	5
Aaladaha Qaraxyada/Shilka Iibinta, Haysashada ama Adeegsiga	Haa	1-2	2-4	5-6
Boobka/Dhaca	Haa	-	2-4	5-6
Ganbaleelka Been abuurka ah/ Wicitaanka 911	Haa	-	2-4	5
Dagaalka	Maya - ilaa in ardayga loo cayrshay maahee Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	2-4	2-6	5-6
Been abuurka Saxiixa	Maya	1-2	1-4	-
Khamaarka	Maya	1-3	1-4	-
Falka Burcadda	Maya - ilaa in ardayga loo cayrshay maahee Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	1-3	1-4	5
Khatar gelinta	Maya	1-3	1-4	-
Amar diido	Maya	1-2	1-4	-
Caga juglaynka/Dabagalka/Hanjabaadaha ku aadan Ardayda	Haa	1-3	2-4	5-6
Burburinta Kaska ah	Maya - ilaa in xaaladu la xariirto maahee hanti qiimaheedu gaarayo \$200+	1-2	2-4	5
Marijuana iyo Maandooriyaasha Kale	Haa	-	2-4	5
Ciyaal suuqnimo ama Hbdhaqan Anshax xumo ah	Maya - ilaa in ardayga loo cayrshay maahee Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	1-3	2-4	5
Anshax Xumo Joogto ah	Maya	1-3	1-4	5
Haysashada/Adeegsiga agabka U eg Hubka/Boonbalada ama Hub lamood	Maya - ilaa in ardayga loo cayrshay maahee Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	-	2-4	5-6
Haysashada/Adeegsiga Qoriga Dheemiska (Airsoft)	Haa	-	2-4	5-6
*Iibinta/Qaybinta Daroogooyinka ama Khamriga	Haa	-	-	5-6
*Weerar Galmo	Haa	-	-	5-6
Fariimaha galmada/ Sawirada qaawan ee carruurta	Haa	1-3	2-4	5-6
Dhibaataynta Galmada	Haa	1-3	2-4	5
Xatooyada	Maya - ilaa in xaaladu la xariirto maahee hanti qiimaheedu gaarayo \$200+	1-3	2-4	2-5
Agabka Tubaakada iyo Shiishada	Maya - ilaa inuu yahay danbi soo noqnoqda maahee	-	2-4	-
Joogitaanka/gelitaanka/ku Wareegida sharci Darada ah	Haa - adeegso digniinta ama waraaqda gelitaanka, xeerarka danbiga oo la arkay (warbixin buuxda ayaa qasab ah)	1-3	2-4	-
Jabinta Xeerarka Magaalada, Sharci Gobalka, ama Federaalka ama Sharciyada Danbiga	Haa	2-3	2-4	5-6
*Hubka - Haysashada ama Adeegsiga	Haa	2-4	4	5-6

*Wuxuu u baahan yahay In loo cayrsho Xafiiska Dhaqanka Dugsiga.

DABECADAHA KEENAAYA CAAWIMAADAHA	WARBIXINTA DPS EE QASABKA AH	KHALADKA CARRUURTA CAAWIMAADAHA QAYBAYSAN	KHALAD DHEXEDHEXAAD AH OO SOO NOONOODAY CAAWIMAADAHA QAYBAYSAN	QAYB WAYN CAAWIMAADAHA*
Luuqad Xad gudub ah	Maya	1-2	1-4	-
Khamriga	Haa	-	2-4	5-6
*Hub sun ah	Haa - La xariir Dab damiska	-	-	5-6
Weerarka Shaqaalaha (jirka)	Haa	-	-	5-6
Weerarka Ardayga (jirka)	Haa. Caawimaada waa in lagu qoraa Synergy.	-	2-4	4-6
Hanjabaada Bamka - Hanjabaadka Ka dhanka ah Dugsiga	Haa	-	-	5-6
U xoog sheegasho	Haa - Keliya marka habdhaqanku noqdo mid soo noqnoqda ama ardayga loo cayrsho Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	1-2	2-4	5-6
Khiyaannada / Tuugnimada	Maya	1-3	3-4	-
Maandooriyaasha ama Daroogooyinka Kale	Haa	-	2-4	5
Habdhaqan Fawdo ah	Maya	1	1-4	5
Aaladaha Isgaarsiinta Elektarooniga ah (ECDs)	Maya	1-3	2-4	5
Aaladaha Qaraxyada/Shilka libinta, Haysashada ama Adeegsiga	Haa	1-2	2-4	5-6
Boobka/Dhaca	Haa	-	4	5-6
Ganbaleelka Been abuurka ah/ Wicitaanka 911	Haa - La xariir Dab damiska	-	4	5-6
Dagaalka	Hal dagaal - Maya Dagaal Is-xig-xigay - Haa	Dagaalka 4 3-9 maalmood hala cayrsho	dagaalka 2aad 5 U cayrinta Xafiiska Dhaqanka Dugsiga	5-6 Dagaallada Danbe**
Been abuurka Saxiixa	Maya	1-3	1-4	-
Khamaarka	Maya	1-3	1-4	5
Falka Burcadda	Maya - ilaa in ardayga loo cayrsho maahee Adeegyada Ardayda	1-3	1-4	5-6
Khatar gelinta	Maya - ilaa in ardayga loo cayrsho maahee Adeegyada Ardayda	1-3	4	5-6
Amar diido	Maya	1-3	1-4	-
Caga juglaynka/Dabagalka/Hanjabaadaha ku aadan Ardayda	Haa	-	1-4	5-6
Burburinta Kaska ah	Maya - ilaa in xaaladu la xariiro maahee hanti qiimaheedu gaaraayo \$200+	1-3	2-4	5
Marijuana iyo Maandooriyaasha Daroogada	Haa	-	2-4	5-6
Ciyaal suuqnimo ama Hbdhaqan Anshax xumo ah	Haa	1-3	2-4	5
Anshax Xumo Joogto ah	Maya	1-2	1-4	5
Haysashada/Adeegsiga agabka U eg Hubka/Boonbalada ama Hub lamood	Haa	-	2-4	5-6
Haysashada/Adeegsiga Qoriga Dheemiska (Airsoft)	Haa	-	2-4	5-6
*libinta/Qaybinta Daroogooyinka ama Khamriga	Haa	-	-	5-6
*Weerar Galmo	Haa	-	-	5-6
Fariimaha galmada/ Sawirada qaawan ee carruurta	Haa	-	2-4	5-6
Dhibaataaynta Galmada	Haa	1-3	2-4	5
Xatooyada	Maya - ilaa in xaaladu la xariiro maahee hanti qiimaheedu gaaraayo \$200+	1-2	2-4	-
Agabka Tubaakada iyo Shiishada	Maya - ilaa inuu yahay danbi soo noqnoqda maahee	-	2-4	-
Joogitaanka/gelitaanka/ku Wareegida sharci Darada ah	Haa - adeegso digniinta ama waraaqda gelitaanka, xeerarka danbiga oo la arkay (warbixin buuxda ayaa qasab ah)	1-2	2-4	-
Jabinta Xeerarka Magaalada, Sharciga Gobalka, ama Federaalka ama Sharciyada Danbiga	Haa	2-3	2-4	5-6
*Hubka - Haysashada ama Adeegsiga	Haa	-	-	5-6

Cawaaqibiyada iyo Caawimaadaha Anshaxa 1-12

*Wuxuu u baahan yahay In loo cayrsho Xafiiska Dhaqanka Dugsiga.

Anshaxa Ardayda leh Qorshaha IEP ga

Ardayga qaba naafada ee leh Barnaamijka Waxbarashada Gaarka ah (IEP) ayaa leh xaquuqaha damaanada hanaanka oo la xariira anshaxa. Qodobada hoose badal uma ahan damanaadka xaquuqda gaarka ah oo laga heli karo halkaan: https://www.lansingschools.net/downloads/special_education/procedural_safeguards_notice_550307_7.pdf

1. Ardayda leh IEP da ayaa la ganaaxi karaa illaa 10 maalmood oo kuwa dugsiga ah si lamid ah ardayda oo dhan. Adeegyada waxbarashada ayaa la siin karaa ardayga, haddii degmadu ay adeegyada siiso dhammaan ardayda sidaas oo kale dugsiga looga saaray.
2. Kahor cayrinta ardayga, cidda cayrinaysa waa inay tixgeliyaan sababaha ku qoran Xeerka Cusub ee Dugsiga oo ku qoran 380.1310(d).
3. Marka arday leh IEP laga saaro dugsiga wax ka badan 10 maalmood, taariikhda dugsigu gaaro go'aanka ardayga lagu saaraayo kaasoo ah badalka meelaynta ardayga sabab la xariirta xadgudub ka dhan ah xeerka anshaxa ardayda, degmada dugsiga waa inay u sheegtaa waalidiinta go'aankaas ayna siisaa waalidiinta ogaysiiska damanaadka xaquuqda. Kadibna ardayga ayaa xaq u leh Dib u eegista Dhaqan Gelinta Go'aanka (MDR). Cayrin kasta oo kaas ka danbeeya ayaa u baahan kara MDR.
4. MDR yada waa inuu buuxiyaa waalidka/masuulka, shaqaalaha dugsiga, iyo xubnaha ay qusayso ee kooxda IEP da ardayga 10 maalmood gudahood kadib marka go'aanka badalka meelaynta la gaaro.
5. Cayrinta gudaha dugsiga looma aqoonsan doono qayb kamid ah maalmaha ardayga dugsiga laga cayrshay ilaa inta ardayga la siinaayo fursad uu kusii wato hormarka wanaagsan ee manhajka waxbarashada guud, sii wato inuu helo adeegyada ku cad IEP da ardayga, uuna sii wado inuu ka qaybgalo si lamid ah ardayda aan naafada ahayn illaa heerkii uu heli lahaa haddii aan la cayrin lahayn.

6. Xaaladaha ardayga la cayrin karo wax ka badan 10 maalmood, la tashiga Waaxda Waxbarashada Gaarka ah ayaa fiican.

Fadlan arag hanaanka anshaxa ee ardayda leh IPR ama qorshaha 504 ee ku qoran shaxda Xafiiska Dhaqanka ee Dugsiga ee bogga soo socda si aad u hesho xog dheeraad ah.

Arday leh qorshaha IEP da ama 504 ayaa jabiyay xeerka anshaxa ardayda. Habdhaqanka ardaygu maahayn wax ka dhashay naafada ardayga ardaygana waxaa loo gudbiyay Xafiiska Dhaqanka Dugsiga (OSC).

Kadib kulanka qoyska, OSC ayaa qabtay dib u eegista kiiska si loogusoo bandhigo Agaasimaha Fulinta si looga doodo loona go'aansho tallaabooyinka xigga, taasoo ay ku jiraan inuu degdeg ugu laabto dugsiga, hakinta mudada fog, ama u gudbinta Kooxda Talo bixinta.

Kiiska waxaa baaray shaqaalaha OSC waxaana loo diyaariyay kulanka waalidka si looga doodo Hanaanka Dacwada.

Arday waxaa loo gudbiyay Kooxda Talo bixinta, taasoo qayb ka ah Gudigga Waxbarashada ee Degmo Dugsiyeedka Lansing. Ujeedada Kooxda Talo bixinta (CT) waa in la sameeyo go'aannada anshaxa ama caawimaada ee ardayda jabiya Xeerka Buug gacmeedka Ardayda. Xad gudubyadaan ayaa ah kuwa ugu dan uguna xun xadgudubyada.

Kooxda Talo bixinta ayaa go'aamisay in ardayga la marsiiyo talaabada anshaxa oo dheeraad ah, ilaa heer dhan ayna ku jirto in dugsiga laga bixiyo.

Kooxda Talo bixinta ayaa go'aamisay in Ardayga AAN lagu samayn talaabo dheeraad ah oo edbin ah.

Ardaygu waa inuu buuxshaa shuruudaha laga rabo kahor intaan dugsiga lagusoo celin sida ku cad Xeerka Gudigga ee 5610.

Ardayga ayaa lagu celinayaa dugsiga. Shuruudo ayaa lagu xiri karaa soo celinta Ardayga.

Waalidka ayaa loo sheegayaa Go'aannada Kooxda Talo Bixinta iyo shuruudaha dib usoo celinta.

Waalidka iyo/ama Ardayga ayaa la xariiri kara OSC xiliguu doono si uu u waydiiyo su'aalo ama meesha uu maraayo hanaanka soo celintu.

Waalidka ayaa xaqiijinaaya buuxinta shuruudaha soo celinta soona diraaya codsiga soo celinta ardayga.

Haddii waalidku uusan la xariirin OSC toban maalmood kahor taariikhda ardayga lasoo celinaayo, OSC ayaa la xariiri doona Waalidka si loo go'aansho u qalmida Ardayga ee soo celinta.

OSC ayaa dib u eegis ku samaynaaya codsiga dib usoo celinta ardayga kadibna xaqiijinaaya shuruudaha inuu buuxiyay ardaygu si loogusoo cesho dugsiga.

Haddii ardaygu uusan buuxin shuruudaha soo celinta, OSC ayaa go'aaminaaya sababta keentay u qalimid la'aanta buuxinta shuruudaha, waxayna barayaan qoyska buuxinta shuruudaha soo celinta ardayga.

Xubnaha Waaxda Casharada, Kooxda Fulinta, Kormeeraha good, ama Gudigga Waxbarashada, ayaa marka loo baahdo, bixinaaya hakis ku aadan tallaabooyinka xigga ee soo celinta ardayga.

Sarkaalka Dhagaysiga ee Kooxda Talo bixinta ayaa loo sheegi doonaa lalana tashan doonaa si loo go'aansho in kiisku u baahan yahay iyo inkale inay dib u eegto Waaxda Casharada, Kooxda Fulinta, Kormeeraha good, ama Gudigga Waxbarashada.

Dukumiinti dheeraad ah

Xeerka Anshaxa Waxbarashada Oonleenka ah

Ardayda fasalada K-12 ee Aaga Bartamaha ee helaaya casharada oonleenka ayay qabanayaan isla Xeerka Anshaxa Ardayda ee Degmada ee sanad dugsiyeedka 2020-2021 iyo sidoo kale Xeerka Anshaxa Waxbarashada Oonleenka ah. Waxaa jira xeerar dheeraad ah iyo higsiyada ardayda inta lagu jiro waxbarashada oonleenka ah si loo hubiyo badqabka shaqaalaha, waalidiinta iyo ardayda. Dhamaan ardayda waxaa laga filayaa inay u adeegsadaan waxbarashada Oonleenka ah qaab leh qadarin, sharci ah, oo xasaasi ah oo ku aadan dareennada dadka kale.

Isticmaalka Saxda ah ee Tignooloojiyada

Waxaa jiro tiro webseedyo ah oo ay ku jiraan waxyaabo aflagaado ah, sharci daro ah, aqlaaq xun oo aan habboonayn kuwaasoo aan loo ogolayn ardayda. Degmo Dugsiyeedka Lansing ayaa samayn doonta dadaal kasta oo suurtagal ah si loo xanibo webseedyadaas, hase yeeshee waxaa la filayaa in ardaydu ay wax baaraan ayagoo adeegsanaaya webseedyada quseeya mawduucyada koorsada. Waxaan iskaashi la samayn doonaa waalidiinta sanadka oo dhan, waxaana bandhig gaar ah ka samayn doonaa Amaanka oonleenka ee ay bixinayso deeqdeena cusub ee STAR oo la siinaayo dhammaan shaqalaha iyo waalidiinta maadaama ay qusayso badqabka interneedka.

Himilooyinka iyo Eedaabta Ardayda

Himilooyinka Maalin Kasta ee Ardayda Waxbarashada Oonleenka ah

- Ardaydu waa inay soo galaan fasaladooda oonleenka ah maalin kasta si loo siiyo layliyada.
- Waa inay u soo sheegaan arimaha khadka, helitaanka oonleenka, ama hardware ka si degdeg ah macalimiintooda.
- Waa inay buuxiyaan dhammaan layliyada/mashruucyada waqtiga loo asteeyay.

- Ku biiraan kulannada oonleenka ah xiliga la mudeeyay, ayna si firfircoon uga qaybgalaan kulannada fasalka.
- Waa inay raacaan isla tilmaamaha habdhaqanka ee ku cad xeerka buuga ardayda inta lagu jiro waxbarashada Oonleenka ah (tusaale, ma adeegsan karaan luuqad cay ah, hanjabaado, cagajuglayn, xoog u sheegasho, isdaba taag, iwm.).
- Waa inaad la hadashaa macalinkaaga dhammaan inta lagu jiro HMH ka (K-8), Michigan Virtual (9-12), ama iimeel dirtaa haddii aad dhibaato ku qabto samaynta layliyada.
- Dhammaan ardayda waxaa laga filayaa inay keenaan shaqo ku salaysan dadaalkooda shaqsiga ah ayna sheegaan meelaha ay kasoo xigteen tusaalayasha marka loo baahdo. Ardayda sida kaska ah u koobiyeeya shaqooyinka dadka kale ama u ogolaada dadka kale inay adeegsadaan shaqadooda ayaa waajihi doona hanaannada anshaxa si waafaqsan xeerka anshaxa ardayda.
- Ardayda iyo waalidiinta waxaa lagu boorinayaa inay u sheegaan macalinka/maamulaha ardayga marka cilado badqab ay dhacaan inta lagu jiro casharka oonleenka ah.
- Ardayda ayaa masuul ka ah xaqiijinta inaan magaca gelitaanka ama baasweerada lala wadaagin ardayda kale inta lagu jiro waxbarashada Oonleenka ah.

Anshaxa Ardayga inta lagu jiro Waxbarashada Oonleenka ah

- Ku biir casharada waqtiga saxda ah oo ku sugnoow adoo codka iska xiraaya ilaa casharada uu baxsho macalinku.
- Qaybta wada sheekaysigu waa mid guud, qof kastana waa arki karaa waxa aad qorto!
- Duubista shaahada iyo gelinta baraha bulshada ayaa gabi ahaanba mamnuuc ah.

- Iska ilaali wada sheekaysiga gaarka ah.
- Ardaydu waa inay kasoo galaan cashar kasta meel bilaa buuq ah, oon lahayn mashquul taasoo aag aysan dhib u arkayn in dadka kale arkaan.
- Ardaydu waa inay xidhaan dhar wanaagsan si waafaqsan xeerka anshaxa dugsiga inta lagu jiro casharka muuqaalka ah.
- Ardaydu waa inay furtaan muuqaalka si macalinku u arko asaga iyo ardayda kaleba.
- Iskuday inaad ka qabto casharada muuqaalka ah.
- Ardaydu waa inaysan gelin casharada muuqaalka ah ee aan lagu casuumin.
- Waa inay iska ilaaliyaan adeegsiga boonbalayaasha, ciyaarta muuqaalka ah, iyo taleefannada gacanta inta lagu jiro waxbarashada shaashada.

Talaabada Edbinta

Talaabada Anshaxa ee Dabeecada aan La aqbali karin Inta lagu jiro Waxbarashada Oonleenka ah

- Carqaladaha ku dhaca kulanka oonleenka ah ayaa keeni kara in ardayga laga saaro qayb ama dhammaan casharka.
- Ardayda laga saaray casharada oonleenka ah ee dabeecada fawdada ah ayaa laga yaabaa inaysan helin wax buundo ah oo la xariirta nashaadada, shaqda fasalka, qiimaynta, ama ka qaybgalka la sameeyay asagoo maqan.
- Fawdada lasoo sheegay ayaa loo sheegi doonaa maamulaha waxayna keenaysaa in ardayga laga cayrsho casharada oonleenka ah.

Habdhaqannada Keeni kara Talaabo Anshixin ah

- Inaad markasta codka furato kadib marka macalinku codka kaa xiray.
- Ka qaybgalka dhibaataaynta iyo u xoog sheegashada oonleenka.
- Diidista raacida xeerarka casharka oonleenka ah ee macalinku dajiyay.
- Labiska xun ee casharka (dhar qaawanaan ah, fariimo anshax xun oo dharka ku qoran).
- Xayeysiinta ujeedo siyaasadeed oo xisbi gaar ah ilaa inay waafaqsan tahay maahee manhajka.
- Khiyaannada ama Tuugnimada.

Waajibaadka Waalidka/Masuulka

Markaad tahay waalidka/Masuulka arday oonleen barta waa muhiim inaad aqoonsato doorka muhiimka ah ee aad ku leedahay guusha hananaka waxbarashada Oonleenka ah. Waxaan aqoonsan nahay in ay jiraan suuragalnimada carqalado dhawr ah iyo muhiimado kale oo ardaydu lahaan karaan marka laga hadlaayo shaqada oonleenka dhiiri gelintaada iyo taageeradaaduna ay muhiim u tahay ku boorinta ardayda inta lagu jiro waxbarashada oonleenka ah. Macalimiinta iyo shaqaalaha maamulka ayaa xariir joogto ah la lahaan doona waalidiinta iyo masuuliyiinta si looga waramo shaqada ardayga si lamid ah markii fasalka la imaan jiray. Fadlan sii wad inaad ka taageerto Degmo Dugsiyeedka Lansing xaadirista ardayda maalin kasta si ay wax ugu bartaan oonleenka.

